

AU GUSTUS

AARHUS UNIVERSITET

NR. 1 MARTS 2004

EFTER- OG VIDEREUDDANNELSE

AUGUSTUS er Aarhus Universitets alumnemagasin. Det indeholder nyheder og informationer til kandidater, bachelorer, medarbejdere, samarbejdspartnere og andre interesserede. "Alumne" er en betegnelse, som universiteter rundt om i verden bruger om deres tidligere studerende. *AU-gustus* er en sammentrækning af AU for Aarhus Universitet og gustus (latin), som betyder smagsprøve. Deraf navnet *AU-gustus*.

INDHOLD

NR. 1 MARTS 2004

UDGIVER

Aarhus Universitet
Nordre Ringgade 1, 8000 Århus C
Tlf. 8942 1111, Fax: 8942 1109
E-mail: au@au.dk, www.au.dk

REDAKTION

Anders Correll, redaktør
Helge Hollesen, journalist
Hans Plauborg, journalist

E-mail: augustus@au.dk

ANSVARSHAVENDE

Informationschef Ingeborg Christensen

ABONNEMENT

AU-gustus udsendes gratis til bachelorer og kandidater fra Aarhus Universitet og samarbejdspartnere til Aarhus Universitet. Midlertidige adresseændringer meddeles til postvæsenet. Afmelding af abonnement skal ske til Torben Ankjær Johansen, tlf. 8942 1108, e-mail: taj@adm.au.dk. Husk at opgive abonnementsnummer, som står i adressefeltet på bagsiden.

DESIGN, PRODUKTION OG TRYK

Datagraf Auning AS

OPLAG

50.000 stk

AU-gustus

udkommer 4 gange om året.
Næste nummer i juni 2004

Gengivelse af *AU-gustus* er tilladt ifølge de gældende Copy-Dan aftaler

FORSIDEFOTO: UNDERVISNING I AUDITORIUM 1
I AUDITORIEHUSET. (FOTO: POUL IB HENRIKSEN).

AUGUSTUS

SIDE 11

SIDE 8

SIDE 18

Mulighed for fordybelse	4
Cand.ajour. – Karrierepleje for jurister	6
Faglig opdatering til rigtig pris og kvalitet	7
Skolen for livet – livet for skolen	8
Kryptolog på natstudier	11
Et skridt tilbage giver to frem	14
Offentlig efteruddannelse	16
Human Talent Management	18
E-learning med læring	20
Efter- og videreuddannelsesmuligheder 2004-2005 ved Aarhus Universitet	22
◦	
Fra baggård til berømmelse	28
Bestyrelsen i arbejdstøjet	29
AU-nyt	30
Kalenderstof	32
13 prismodtagere i Nobelparken	34
◦	
Værtshusgænger i Aarhus	36
Bogtilbud:	
Arkitekturfortællinger	27
Populærformidling	31
Religiøs og spirituel mangfoldighed	32
Bog om Nobelparken	34

UDDANNELSE PÅ NY

Efter- og videreuddannelse er ikke noget nyt i Danmark, det har mange professioner beskæftiget sig med i årevis. To træk ved det seneste tiårs uddannelsespolitiske diskussion peger imidlertid frem mod nye uddannelsesmønstre.

Færre og færre nyuddannede kan forvente at bruge deres uddannelse hele livet. Enten fordi uddannelsen fagligt forældes, fordi jobbet ændrer karakter, eller man skifter til et andet. Mange vil opleve et behov for at etablere sig på et nyt grundlag, og arbejdspladserne vil kun kunne fungere ved hjælp af den dynamik, der herigennem skabes. Det samfundsmæssige og individuelle behov for efter- og videreuddannelse vil derfor øges.

Universiteterne har i de senere år fulgt denne udvikling ved at udbyde flere og flere kurser som decideret efter- og videreuddannelse. Samtidig har de en væsentlig institutionsinteresse i at skabe større robusthed i udbuddet af uddannelser. De kommende års øgede konkurrence om at tiltrække de bedste studerende – også internationalt – gør det nødvendigt at kunne tilbyde forskellige uddannelser og uddannelseselementer til forskellige grupper af studerende. Unge såvel som ældre, førstegangs studerende såvel som studerende med joberfaring. Vel at mærke uddannelser baseret på forskning.

Aarhus Universitet er med på dette område og vil i de kommende år styrke indsatsen. Sigtet må være efter- og videreuddannelser, der adskiller sig fra, men også indgår i et samspil med de ordinære uddannelser.

Udbuddet af efter- og videreuddannelse vil uden tvivl se anderledes ud end i dag. En vis omskiftelighed i efterspørgslen på disse tilbud må vi forvente, og dagens „sælgerre“ er ikke nødvendigvis morgendagens. Men de vil så være erstattet af andre tilbud. Min vurdering er, at det store udbud af masteruddannelser efterhånden nærmer sig

et mætningspunkt, og at kortere og fagligt meget intensive kurser vil træde i stedet.

Aarhus Universitet skal kunne udbyde efter- og videreuddannelse over et bredt spektrum – både i forhold til virksomheder, institutioner og myndigheder. Det er vi også godt på vej til, men vi er ikke ved målet endnu. I denne proces får vi støtte fra medlemmerne af et efter- og videreuddannelsespanel, der både fagligt og geografisk spænder meget vidt.

Blandt de tilbud og samarbejder, som er under fortsat udvikling, vil jeg godt nævne Det Naturvidenskabelige Fakultets samarbejde med Århus Kommune. „Genrejsningen“ af en seriøs og bred interesse for naturvidenskabelige metoder, problemstillinger og resultater kræver en langvarig indsats både i folkeskole, gymnasium og på universitetet, og det bidrager det såkaldte NATLYS-projekt til.

Et andet samarbejde under udvikling er også uhyre spændende og perspektivrigt. Gennemførelsen af universitetslovens uddannelsesreform falder sammen med den gymnasiereform, der skal træde i kraft i 2006. Samtidig vil der på grund af gymnasielærernes aldersprofil være stort behov for at styrke indsatsen om gymnasielæreruddannelsen. Vi står således i den enestående situation at skulle udvikle både nye ordinære uddannelser, der afspejler gymnasiernes fremtidige behov, og efteruddannelser til de gymnasielærere, hvis fag bliver ændret med gymnasierformen. En meget stor udfordring til både gymnasierne og til universiteterne – og ikke mindst til samarbejdet mellem dem. Aarhus Universitet tager denne udfordring meget alvorligt og er godt i gang med at møde den.

Niels Chr. Sidenius
Rektor

MULIGHED FOR FORDYBELSE

Universitetets store styrke på efter- og videreuddannelsesområdet er, at man tilbyder forskningsbaseret viden og undervisning.

Med vedtagelsen af den nye universitetslov er efter- og videreuddannelse for alvor kommet med i det gode selskab på universiteterne. De er beskrevet på linje med bachelor-, kandidat- og ph.d.-uddannelserne. Dermed er der givet politisk grønt lys for den oprustning på efter- og videreuddannelsesområdet, vi har været vidne til de sidste år på universiteterne.

– Set i forhold til, at vi befinder os i et videnssamfund, er det helt rigtigt at gøre deltidsuddannelser til en del af universiteternes aktiviteter. Selvom man har en lang universitetsuddannelse i bagagen, så kræver udviklingen i dag løbende efteruddannelse og opgradering af viden. Jeg tror, at efteruddannelse bliver en del af overenskomsterne, og at det måske ligefrem bliver et krav til medarbejderne, siger lektor Jørgen Bang, der er institutleder på Institut for Informations- og Medievidenskab og formand for efteruddannelsesudvalget ved Aarhus Universitet.

DET LANGE, SEJE TRÆK

Markedet bugner af efteruddannelses tilbud i dag. Både fagforeninger og private firmaer har efterhånden opbygget et imponerende repertoire, hovedsageligt bestående af dags- eller ugekurser. Universitetet tilbyder derimod lange uddannelser, med tid til fordybelse og integration af viden.

– Vores kurser varer typisk et semester. Her er tale om en langsom studieproces, hvor de studerende får mulighed for at fordybe sig og komme i dialog med både læreren og deres medstuderende. På den måde bliver kurserne et udviklingsprojekt sideløbende med arbejdet, siger sekretariatschef på Sekretariatet for Efter- og Videreuddannelse, Kirsten Andersen.

– For os er det vigtigt, at efteruddannelsen foregår i samspil med jobbet. Vi fokuserer meget på processen. De studerende skal løbende integrere den viden, de opnår på efteruddannelsen, og de skal analysere eksempler fra deres hverdag ud fra de metoder og den teori, de har lært. Langt de fleste masterprojekter tager udgangspunkt i problemstillinger på arbejdspladsen. På den måde er de studerende også med til at overføre virksomhedserfaringer til universitetet, hvilket er særdeles vigtigt for den videre udvikling af både kandidatuddannelserne og efter- og videreuddannelserne, siger Jørgen Bang.

FORSKNINGSVIDEN

Universiteternes store styrke på efteruddannelsesområdet er helt klart, at man kan tilbyde de studerende forskningsbaseret undervisning. Det giver også mulighed for at diskutere og sætte spørgsmålstejn ved den viden, som de præsenteres for.

– Vi må ikke glemme, at en stor del af forskningsformidlingen i dag foregår via undervisning. Det er her, at forskningsre-

FOTO: LARS KRUSE/AU-FOTO

„For os er det vigtigt, at efteruddannelsen foregår i samspil med jobbet. Vi fokuserer meget på processen. De studerende skal løbende integrere den viden, de opnår på efteruddannelsen,” Jørgen Bang og Kirsten Andersen.

sultaterne virkelig kommer ind under huden på de studerende, siger Jørgen Bang.

ET STIGENDE MARKED

På Sekretariatet for Efter- og Videreuddannelse oplever man i dag en stigende interesse for universitetets kurser, både fra den offentlige sektor og fra det private erhvervsliv.

– Der er stor forskel på, hvordan de studerende bruger efteruddannelses tilbuddene. Nogle vælger at specialisere sig og dykke ned i et fagligt afgrænset område. Det er vores masteruddannelse i kryptologi et godt eksempel på. Andre tager en masteruddannelse, fordi de ønsker at skifte spor. Endelig er der en gruppe, som bruger enkeltfagene til at blive opdateret inden for et fagspecifikt område. I dag kan vi f.eks. ikke tilbyde en masteruddannelse inden for økonomi eller jura. Derfor bruger folk her tompladsordningen (enkeltfag om dagen, *red.*) som efteruddannelse, siger Kirsten Andersen.

UNIVERSITETERNE SAMARBEJDER

Der er naturligvis en vis konkurrence mellem de enkelte universiteter om at tiltrække studerende til efter- og videreuddannelserne, men ifølge Jørgen Bang og Kirsten Andersen er Danmark simpelt hen for lille til, at man kan konkurrere om de studerende. De lægger meget mere vægt på samarbejdsmulighederne.

– Hvis tre universiteter byder ind med

den samme uddannelse, vil vi sandsynligvis komme i den situation, at det er en meget dårlig forretning for alle, eller at uddannelsen slet ikke bliver til noget på grund af manglende tilmeldinger. Derfor samarbejder universiteterne også om masteruddannelserne. Et godt eksempel er *IKT og Læring*, hvor vi optager mellem 50 og 60 studerende om året. Det er et samarbejde mellem fem højere læreanstalter. Uddannelsen er kun blevet en succes, fordi vi fandt ud af at samarbejde og udnytte hinandens ressourcer til gavn for de studerende, siger Jørgen Bang.

SOCIALE HJEMMEFØDNINGER

Ifølge Jørgen Bang og Kirsten Andersen er danskerne nogle hjemmeføddinger, når det handler om at vælge uddannelsessted.

– Vi oplever en overraskende stærk regional binding. Det er næsten umuligt at få de studerende til at flytte sig og tage kurser andre steder end der, hvor de bor. Når vi rekrutterer nogen uden for regionen, så skyldes det simpelthen, at uddannelsen ikke findes andre steder, siger Kirsten Andersen.

– Omvendt har danskerne en fantastisk glæde ved at mødes fysisk. Det er absolut et nationalt særpræg, som man ikke ser i lande som Norge, Sverige og Finland. Vi oplever det specielt ved de kurser, hvor e-læring indgår som et vigtigt element. Uddannelse i Danmark er en social aktivitet. Den foregår bedst i et un-

dervisningslokale eller i en arbejdsgruppe. Det hænger givet sammen med vores kulturelle baggrund i Grundtvig, højskolerne og det levende ord, siger Jørgen Bang.

DER MANGLER PENGE TIL E-LÆRING

Aarhus Universitet har siden 80'erne satset på weekendundervisning og relativt lange studieperioder mellem undervisningsforløbene. På Københavns Universitet har man derimod satset på hyppige aftenundervisningsforløb. Og det har været en dundrende succes, fordi man har kunnet overføre undervisningen fra dagtimerne, fortæller Jørgen Bang.

– Tvunget af omstændighederne har vi været nødt til at tænke anderledes. Befolkningsgrundlaget er simpelthen ikke er stort nok til aftenuddannelse i Århus. Derfor har vi udviklet weekendmodellen suppleret med diverse konferencesystemer på nettet, og det får vi gode tilbagemeldinger på.

Men vi savner, at nogen for alvor kaster penge i et fælles dansk e-læringsprojekt. Vi har i dag en række konferencesystemer. Problemet er bare, at de ikke kan snakke sammen! Svenskerne har f.eks. afsat 500 mio. sv. kr. til at udvikle det svenske net-universitet og finnerne et tilsvarende beløb til at udvikle det finske virtuelle universitet. Et tilsvarende initiativ herhjemme kunne virkelig være med til at gøre efter- og videreuddannelser smidige og attraktive, siger Jørgen Bang.

CAND.AJOUR.

KARRIEREPLEJE FOR JURISTER

FOTO: ANDREI ERICHSEN/AU-FOTO

„Gennem efter- og videreuddannelser lærer vi meget om, hvilke dele af det videnskabelige fagindhold der er eftertragtet,” Tom Latrup-Pedersen.

For kandidater betyder efter- og videreuddannelse ved Det Samfundsvidenskabelige Fakultet ikke blot opgradering af den faglige paratviden. Det giver også adgang til de nyeste forskningsresultater og den seneste udvikling i fagets metode.

Dekan Tom Latrup-Pedersen fra Det Samfundsvidenskabelige Fakultet har et godt tilbud til jurister og andre, der ønsker en efter- eller videreuddannelse inden for fakultetets område:

– Vores faglige ekspertise og efter- og videreuddannelsesstilbud kan bruges, hvis man vil pleje karrieren, foretage karriereskift eller blot lejlighedsvis ønsker en faglig opgradering. Men vi har også tilbud til

dem, som ønsker at være helt i front med forskningen inden for faget, siger han.

Der er principielt to veje at gå, hvis man ønsker del i den viden, som findes på Det Samfundsvidenskabelige Fakultet. Man kan benytte sig af fakultetets tilbud, der er specielt målrettet til efter- og videreuddannelse. Eller man kan købe sig på den uddannelse, der foregår på fakultetet i forvejen.

TÆT SAMARBEJDE

Det er muligt at etablere virksomhedstilpassede kurser, hvor både indhold og undervisning er specielt tilrettelagt i et tæt samarbejde med rekvirenten.

– Det kan være brush-up-kurser, forskerforedrag med henblik på formidling af de seneste forskningsresultater eller kurser, der forener uddannelseselementer fra flere af fakultetets uddannelser. Vi indgår gerne i et tæt samarbejde med erhvervslivet og offentlige myndigheder om udviklingen af denne type forskningsbaseret efter- og videreuddannelse, oplyser Tom Latrup-Pedersen.

Masteruddannelsen er en anden mulighed. – For tiden udbyder Det Samfundsvidenskabelige Fakultet én masteruddannelse i social integration, der tiltrækker studerende fra hele landet, fortæller Tom Latrup-Pedersen.

FLERE NIVEAUER

Hvis man ønsker at tage del i den undervisning, der foregår på fakultetet, er der flere muligheder:

– Fakultetet har i ca. ti år haft stor succes med et særligt uddannelsesstilbud

for erhvervsaktive, den juridiske bacheloruuddannelse tilrettelagt for deltidsstuderende. Uddannelsen, der som heltidsstudium er normeret til tre år, kan gennemføres som deltidsstudium på seks år. Mange har i tidens løb gennemført hele uddannelsen eller suppleret tidligere gennemførte uddannelser med centrale juridiske fag, oplyser Tom Latrup-Pedersen.

Voksne, der har mulighed for at følge undervisning i dagtimerne, kan benytte sig af tompladsordningen, hvor man er indskrevet på et enkelt fag af heltidsuddannelserne. Den ordning tilbyder fakultetet for tiden på økonomi- og statskundskabsstudierne samt på den juridiske kandidatuddannelse. Omkring 100 studerende var på denne måde indskrevet på fakultetets uddannelser i 2003.

VÆRDIFULD KONTAKT

Både erhvervsliv og fakultet har haft glæde af det tættere uddannelsessamarbejde, der er opstået de senere år, og som vil blive endnu mere udbygget i fremtiden.

– Og for os betyder efter- og videreuddannelse en værdifuld kontakt med praktikere. Vi lærer her på fakultetet meget om, hvilke dele af det samfundsvidenskabelige fagudbud der har særlig interesse for det offentlige og for det private erhvervsliv, påpeger Tom Latrup-Pedersen.

FOTO: ANDREI ERICHSEN/AU-FOTO

„Jeg har fundet mig en niche, hvor der virkelig er overensstemmelse mellem pris og kvalitet,“ Lars Møgeltoft Poulsen.

Med et krævende lederjob i den kommunale forvaltning kan det være svært at holde sig ajour med fagets seneste udvikling. Men Lars Møgeltoft Poulsen fylder hullerne i en 20 år gammel juridisk kandidateksamen ved bl.a. at benytte sig af tomladsordningen.

FAGLIG OPDATERING

TIL RIGTIG PRIS OG KVALITET

Som direktør for Rådhus-Borgerbetjeningen i Skanderborg Kommune skal Lars Møgeltoft Poulsen ofte tage stilling til juridiske problemstillinger.

– Og det skal jo helst ikke ske på et overfladisk niveau, selv om det er ude i de kommunalretslige krinkelkroge, hvor almindelige jurister for længst er stået af.

– Det er svært at holde sin faglighed opdateret i et lederjob, hvis ikke man hele tiden sørger for at efteruddanne sig. Og jeg har i tidens løb benyttet mig af alskens tilbud fra Den kommunale Højskole, DJØF og mange andre, siger Lars Møgeltoft Poulsen.

EN HEMMELIGHED

– Men nu har jeg fundet mig en niche, hvor der virkelig er overensstemmelse mellem pris og kvalitet ... Og allerhelst ville jeg bevare det som min egen lille hemmelighed og være dette interview foruden. For nu bliver der vel et rend af folk, der vil benytte sig af tilbuddet, smiler Lars Møgeltoft Poulsen.

Tilbuddet, han taler så varmt for, er Aarhus Universitets tomladsordning.

Den kommunale direktør fra Skanderborg er en de flittige studerende på ord-

ningen, og han har fulgt undervisningen på fire af de kursusfag, der er blevet udbudt under jura. Han har selv lidt tilfældigt fundet frem til ordningen på Aarhus Universitets hjemmeside. For det er rigtigt nok, at universitetet hidtil ikke har markedsført ordningen særligt aktivt.

KRÆVER PLANLÆGNING

– Eneste ulempe ved ordningen er, som navnet siger, at det kun er de fag, hvor der er tomme studiepladser, som bliver udbudt. Det betyder, at der ikke er frit valg på alle hylder. Og hvis man har et job på fuld tid, bliver man også nødt til at vælge kurser, der ligger i yderkanten af ens arbejdstid, f.eks. fredag eftermiddag, siger Lars Møgeltoft Poulsen, der har fulgt undervisningen, men ikke gået til eksamen.

– Jeg har brug for viden og opdatering, men ikke papirer. Og hvis jeg skulle gå op til eksamen, ville det nok være gået ud over andet end min læsning af skønlitteratur, fortæller han.

Det kræver planlægning at kunne hoppe ind på de tomme studiepladser, når man som Lars Møgeltoft Poulsen har et job, der så rigeligt er på fuld tid:

– Man skal kunne starte med en uges varsel og afsætte lige præcis de timer hver uge, hvor der er undervisning. Forberedelse skal der også til. Og du er meget overladt til dig selv, så uden en vis selvdisciplin går det ikke.

ØNSKER STØRRE UDBUD

Lars Møgeltoft Poulsen har som de fleste andre erhvervsaktive, der er optaget på tomladsordningen, ikke haft megen social omgang med de øvrige studerende. Han mangler indimellem det faglige miljø og samspil mellem undervisere og studerende, men har erkendt, at det er prisen for at kombinere denne form for efteruddannelse med et krævende job.

Alligevel er hans største anke mod uddannelsen, at der ikke udbydes flere kurser, og at universitet ikke reklamerer mere for uddannelsesmulighederne.

– Jeg kunne f.eks. godt bruge nogle fag om konfliktløsning fra psykologi, men har ikke rigtigt haft tiden til at finde ud af, hvilke muligheder der er, siger Lars Møgeltoft Poulsen.

Tomladsordningen udbydes på alle fakulteter ved Aarhus Universitet. Se også www.au.dk/evutomplads

SKOLEN FOR

– LIVET FOR SKOLEN

FOTO: LARS KRUSE/AU-FOTO

„Jo mere selvbevidsthed du har i forhold til, hvad du mener er rigtigt og forkert, jo mere blokerer det for dine karrieremuligheder,” Jørgen Carlsen.

Sidste forår skrev Jørgen Carlsen, formand for Testrup Højskole og mag.art. i idéhistorie fra Aarhus Universitet, en kronik i *Berlingske Tidende*. I den tordnede højskoleformanden mod tidens måske hotteste buzz word: kompetenceudvikling. Begrebet, der har formået at sætte dagsordenen i alt fra moderne it-virksomheder og ministerier til vuggestuer og plejehjem. Begrebet, der lyder så godt, ligger så rigtigt i munden og derfor må være kernesundt. Synes vi.

Men Jørgen Carlsen ville rive os ud af vildfarelsen. „Rend mig i kompetencerne,” skrev han i en elegant parafrase over titlen på Leif Panduros debutroman.

Hvad er det, højskoleformanden har set sig gal på? Er der noget galt med folk, som gerne vil udvikle deres kompetencer?

– Lad mig slå fuldstændigt fast, at der bestemt ikke er noget galt i, at folk vil dygtiggøre sig og opdatere deres viden – for eksempel gennem efteruddannelse. Det har alle dage været en kvalitet at være dygtig og udvikle sig, og det vil være tåbeligt, hvis nogen stillede sig op og sagde, at nu havde vedkommende altså nået et optimum, hvor der ikke var mere at komme efter. Det, jeg i bund og grund vil sige i forhold til kompetencedebatten, er, at der er noget godt i den,

LIVET

Kompetenceudvikling er tidens fornemste hurra-ord. Det er målet med stort set al efter- og videreuddannelse. Men er det også målet med livet? Højskoleforstander Jørgen Carlsen mener, at livslang læring er blevet vores pædagogiske forvaringsdom.

og der er noget nyt i den. Men det, der er godt, er ikke nyt, og det, der er nyt, er slet ikke godt, siger Jørgen Carlsen.

TVANG ELLER TRANG?

Noget af det nye er ifølge Jørgen Carlsen, at mange ureflekteret og kritikløst har indstillet sig på, at man skal følge det ene efteruddannelseskursus efter det andet, uden at det nødvendigvis udspringer af en indre trang.

– En ting er at uddanne sig, fordi man vil det og ønsker det. Det håber jeg, de fleste gerne vil. Noget andet er hele tiden at være tvunget til at udvikle sine kompetencer i forhold til bestemte udefrakommende diktater. Det er der, jeg ser det store problem. Det forførende ved talen om kompetenceudvikling er, at den foregiver at have den enkelte medarbejders personlige udvikling for øje. Men dybest set er der tale om en strukturel tvangsmekanisme. For kompetenceudvikling er i bund og grund en tilpasningsstrategi til et kommende arbejdsmarked. Menneskesynet bagved er, at vi er en slags avanceret software, der jævnligt skal opgraderes, og idealet er selvfølgelig, at man selv bliver i stand til det. At vi bliver omvandrende aggregater af selvsupplerende software, siger Jørgen Carlsen og nævner det mantra, der

næsten altid kobles sammen med kompetenceudvikling, nemlig livslang læring.

– Hvis nogen tror, at det har noget som helst med Grundtvig at gøre, må de tro om igen. Grundtvig talte om „skolen for livet“ og mente dermed, at skoler og uddannelser i almindelighed skulle forbinde sig med det liv, som de studerende eller eleverne levede. Uddannelsen skulle støtte og udvikle en dannelsesproces hos dem. Sådan ser det ikke ud under den moderne kompetencedagsorden. Her er „skolen for livet“ blevet til „skolen for erhvervslivet“. Eller måske snarere „livet for skolen“. For nu skal vi gå i skole hele livet. Det er nærmest, som om vi har fået en livslang pædagogisk forvaringsdom.

DET FLEKSIBLE MENNESKE

Jørgen Carlsen mener, at den måde, hvorpå vi taler om uddannelse og opkvalificering i videnssamfundet, rummer et meget funktionalistisk menneskesyn: Du er, hvad du kan – altså dine funktioner. Og den dygtige medarbejder er den, der smidigt kan udskifte sin dagsorden – næsten fra dag til dag. Flexibilitet og omstillingsparathed er stærkt efterspurgte menneskelige egenskaber på arbejdsmarkedet.

Tankegangen udspringer af de teorier om management og virksomhedsledelse, der opstod i USA i begyndelsen af 80'erne.

Ideen er at optimere medarbejdernes mentale ressourcer, herunder ikke mindst deres indstilling til arbejdet. *Human Resource Management* vil fremavle fleksible mennesker.

– Den amerikanske sociolog Richard Sennett har beskrevet, hvordan ordet „flexibilitet“ i dag har ændret betydning. Oprindeligt betød det, at noget – en ting eller en person – kunne modstå et midlertidigt pres for så at genoprette status quo. For eksempel som palmetræet, der kan bøje af under en orkan for derefter at rette sig op igen, siger Jørgen Carlsen.

Sådan er det ikke længere.

– Når der i dag i stillingsannoncer tales om, at man skal være fleksibel, menes der nærmest noget i retning af, at man skal have uendeligt vigende grænser. At man kan hundes rundt med og affinde sig med hvad som helst. Jo mere selvbevidsthed du har i forhold til, hvad du mener er rigtigt og forkert, jo mere blokerer det for dine karrieremuligheder.

– Dermed er vi i virkeligheden blevet forvandlet til agenter i udviklingens tjeneste. Det enkelte menneske får til opgave at være et tandhjul, en chip, der kan accelerere udviklingen. Forsøger man at mane lidt til besindighed i forhold til kompetencedagsordenen, får man at vide, at man ikke er rigtig klog. At man vil

standse udviklingen, som alle jo er enige om er god. Her vil jeg så blot konstatere med Villy Sørensens ord, at det er godt, vi har fået det bedre, men det ville være bedre, om vi havde fået det godt.

LIVSMULIGHEDER

Ikke overraskende forsøger Jørgen Carlsen stædigt at holde den allestedsnærværende kompetencedagsorden ude fra højskolen – i hvert fald „sin egen“. På andre højskoler derimod er man godt i gang med at hælde Grundtvig ud med badevandet og lave målrettede, kompetencegivende kurser.

– Nu kan jeg jo ikke monopolisere højskolebegrebet, men jeg vil sige, at de højskoler er højskoler af navn, ikke af gavn. Der findes gode og dårlige højskoler, og der findes gode og dårlige restauranter. Jensens Bøfhus er jo også en slags restaurant.

– Hos os taler vi ikke om kompetencer, men om livsmuligheder. Modsat kompetencer ligger det i begrebet „livsmuligheder“, at det er noget, du selv ønsker dig og kan få gavn af. Tag for eksempel det at kunne fransk. Nogle vil sige, at det giver dig kompetencer, men der er jo tale om livsmuligheder: At du kan læse franske bøger, at du kan færdes mere hjemmefrem i Frankrig, få helt andre oplevelser osv. Det er meget mere frugtbart at se viden som knyttet til livsmuligheder, mener Jørgen Carlsen.

Han fremhæver, at en mere åben uddannelsesdagsorden kan være mere stimulerende for den enkeltes kreativitet end den målsøgende kursusvirksomhed.

– Hvis man skal have gode ideer og løse en opgave, kan det allerbedste nogle gange være at tænke på noget helt andet. En gåtur langs stranden for eksempel, hvor man fokuserer på noget helt andet. I moderne læringsteori taler man meget om betydningen af leg og læring, det legende menneske osv. Nogle gange kan det være befriende, at man ikke skal stå til ansvar og præstere noget. Det kan sætte noget fri – en kreativitet og energi – som ellers ikke ville blive frigjort.

SAMFUNDETS KANARIEFUGL

Derfor er Jørgen Carlsen da heller ikke interesseret i at placere højskolen som et tilbud på lige fod med alle de andre på markedet for efter- og videreuddannelse. Højskolen skal være et varemærke for en anden type „uddannelsestilbud“, hvor vægten ligger på dannelse og identitet frem for kompetencer og funktion.

– Hvis man stiller alle kompetencefolkene det berømte Hugo-spørgsmål: „Hvor skal vi hen, du?“, svarer de: „Frem i forreste linje, vi skal være frontløbere.“ Jeg mener, vi skal være mere kritiske og spørge: „Hvad er det egentlig, vi skal udvikle os til – der må være et andet mål med livet end bare at løbe hurtigere?“

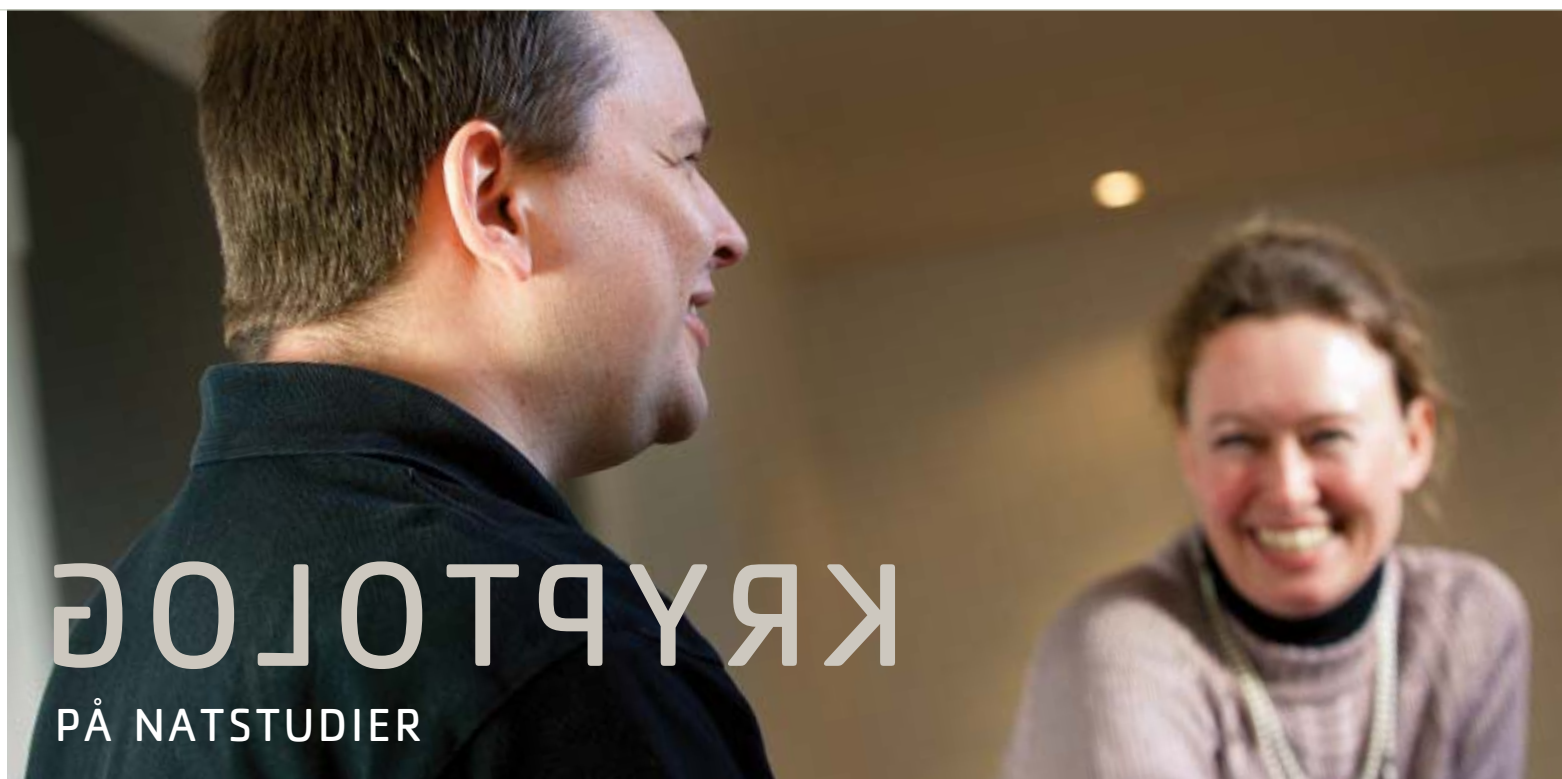
– Jeg plejer at sige, at højskolen er samfundets kanarieflugl. I gamle dage tog brøndgraverne altid en kanarieflugl med sig, når de skulle ned i brønden, for der kunne være giftige gasser, og kanariefluglen reagerer meget hurtigt på gas. I den forstand er højskolen også et sted, der tager temperaturen på omgivelserne. Hvordan har vi det med hinanden? Tackler vi problemerne på en anstændig måde? osv.

Den type spørgsmål har man også brug for at stille sig i erhvervslivet, og Jørgen Carlsen ser da også en tilnærmelse mellem højskolen og de mere progressive dele af erhvervslivet.

– På vores korte kurser har vi masser af folk fra erhvervslivet og forskellige offentlige institutioner. Mange siger, at der er noget livgivende ved at komme her, som de har svært ved at sætte ord på. De kommer herfra med hovedet fuldt af tanker, og selv om et kursus i livsfilosofi eller det romantiske livssyn ikke er direkte omsætteligt på arbejdspladsen, så kan man alligevel blive puffet til og rykket nogle steder hen, så det frigør nye tanker. Det er ikke alle udfordringer her i livet, et skræddersyet efteruddannelseskursus kan løse. Heldigvis.

„Vi skal være mere kritiske og spørge: Hvad er det egentlig, vi skal udvikle os til – der må være et andet mål med livet end bare at løbe hurtigere?“, Jørgen Carlsen.

Civilingeniør Jens Bo Friis og direktør Susanne Rode.

Lysten skal være stor, og man skal være indstillet på mindre søvn og mere stress, når man vælger en masteruddannelse. Frem for alt skal man have opbakning fra familien, mener Jens Bo Friis, der sidste sommer fik bevis på at have gennemført Aarhus Universitets masteruddannelse i kryptologi. I dag har det været hele sliddet værd, siger den 35-årige civilingeniør.

For godt et år siden var der mere stress på end sædvanligt hos familien Friis i Brønshøj. Jens Bo var sideløbende med arbejdet hos it-firmaet IT Practice, hvor han også er partner, i færd med at lægge sidste hånd på en eksamensopgave. Opgaven var afgørende for, om han kunne få lov til at skrive speciale på masteruddannelsen i kryptologi og dermed få bevis på den viden, han i halvandet år havde brugt aftener, nætter og weekender på at erhverve sig. Hans kone Gitte var på samme tid højgravid med deres andet barn, så det handlede om at presse opgaveskrivning ind i hver ledig stund.

– Det spidsede virkelig til i januar sidste år. Jeg sad ofte til langt ud på natten og arbejdede, og til sidst måtte jeg skrive til Hans Anton Salomonsen (lektor på Institut for Matematiske Fag og initiativtager til masteruddannelsen i kryptologi, *red.*), at hvis min kone fødte før terminsdatoen, så fik jeg altså ikke afleveret opgaven til tiden. Heldigvis nåede jeg at

aflevere opgaven lige inden, Oscar kom til verden, fortæller Jens Bo Friis.

Men det var kun begyndelsen på et ekstremt stressende forår. For specialer skriver som bekendt aldrig sig selv, og med et nyfødt barn havde Jens Bo Friis hænderne fulde.

– Det blev næsten for meget, husker han og tager en dyb indånding.

– Jeg kom kun igennem det, fordi jeg vidste, at det var en tidsbegrænset spidsbelastning. I tre uger meldte jeg mig ud af det hele; det handlede bare om at overleve, fortæller han.

Den 26. juni sidste år kom så belønningen for al sliddet, da han sammen med 12 andre fik overrakt det masterbevis, som gjorde dem til landets første mestre i kryptologi – læren om data-kryptering.

LYSTEN TIL FORDYBELSE

I dag er minderne om al stressen og manglen på søvn sidste forår trængt i baggrunden af glæden ved det store ud-

FOTO: NINA LEMVIGH-MÜLLER

„Lysten skal være der, og familien skal bakke op om efteruddannelsen, ellers holder det ikke,“ Jens Bo Friis.

bytte af uddannelsen. Et udbytte, Jens Bo Friis ikke havde forestillet sig, da han i sin tid reagerede på annoncen i fagbladet *Ingeniøren*.

– Jeg vidste ikke meget om, hvad det var for en uddannelse, men det lød som noget, der var fremtid i, når man som jeg arbejder med data-sikkerhedssystemer. Desuden var jeg interesseret i at lære mere om matematikken bag systemerne, fortæller Jens Bo Friis.

Efter at have talt med og fået opbakning fra sin kone, gik han til chefen og spurgte, om han ikke kunne få sådan en uddannelse sponsoreret. Det kunne han godt.

– Det var helt mit eget ønske, at jeg gerne ville fordybe mig i det her. Jeg kunne sagtens være fortsat med mit arbejde uden uddannelsen. På den anden side vidste jeg, at jeg havde brug for at vide mere om den abstrakte algebra for at blive bedre til mit job. Så selvfølgelig ser jeg da også uddannelsen som en slags jobsikring, siger Jens Bo Friis.

Masteruddannelsen i kryptologi manglede den sidste formelle godkendelse, da første hold startede i efteråret 2001. Faktisk var flere elementer slet ikke på plads, så uddannelsen blev i nogen grad til under processen.

– Det synes jeg kun var en fordel. Det betød, at der var en løbende dialog og masser af feedback mellem lærere og studerende. For eksempel blev vores lærebog i matematik til undervejs, fortæller Jens Bo Friis, der også fremhæver den blandede flok af studerende som en af uddannelsens styrker.

– Der var stor forskel på de studerende, der kom fra ingeniørhøjskolerne, og

dem, der kom fra universiteterne. For os ingeniører var den abstrakte algebra meget tung. Vi har jo kun lært de matematiske formler, så vi kan bygge broer, mens man på universitetet har lært at bevise dem. Så vi måtte hele tiden bede om at få nogle praktiske opgaver og eksempler, siger han med et smil.

NYT SPROG, NYE INTERESSER

Når Jens Bo Friis i dag ser tilbage på udbyttet af masteruddannelsen, fremhæver han blandt andet, at han er blevet langt mere sikker i sit arbejde.

– Det handler i bund og grund om, at jeg har lært at tale det sprog, der hedder datasikkerhed, og at jeg er i stand til at opdatere min viden på egen hånd. Det betyder, at jeg føler mig på mere sikker grund, når jeg står over for en stor kunde. Jeg ikke længere bleg for at sige et firma imod, bare fordi firmaet selv tror, det laver gode sikkerhedssystemer. For nu ved jeg, at jeg kan argumentere for min sag.

Men der har også været en gevinst, der rækker dybere.

– Da jeg havde fået mit bevis, sad jeg en aften derhjemme og tænkte: „Hvad nu?“ Der var ligesom et tomrum efter at have været oppe i højt tempo, og jeg tænkte, at jeg da ikke bare kunne stoppe her. Så jeg begyndte febrilsk at lede på nettet for at finde ud af, om der nu var

andre spændende efteruddannelser. Heldigvis kom jeg til den konklusion, at jeg nok ikke ville komme igennem med det over for min kone lige med det samme.

I stedet bruger Jens Bo Friis nu en del af sin fritid på at skrive papers og præsentationer om sikkerhedsrelaterede emner, som han lægger ud på nettet.

– Jeg gør det dels for at trække opmærksomhed til min arbejdsgiver. IT Practice er et mindre firma, og vi har ikke en kæmpe marketingsafdeling til at skaffe os bevågenhed. Men jeg gør det også, fordi jeg gennem uddannelsen har set værdien i vidensdeling. Førhen kunne jeg være bange for, at folk skulle kigge mig i kortene, men nu tør jeg godt dele ud af min viden, og der går faktisk ikke en dag, hvor jeg ikke får to-tre e-mails fra folk over hele verden. Nogle af de kontakter har givet nye arbejdsopgaver for virksomheden.

FAMILIEN BETALER

Jens Bo Friis' vigtigste råd til folk, der overvejer at tage længerevarende efteruddannelse, er ikke overraskende, at lysten skal være der, og at man skal have sin families opbakning. Ellers holder man ikke til som i hans tilfælde at tilbringe hver fjerde weekend i to år på en skolebænk i Jylland.

– Det bliver simpelthen for hårdt. Med et fuldtidsarbejde ved siden af er der kun ét sted at betale, og det er hos familien. Jeg tror da også, at det kun var ca. to tredjedele af mit hold, der tog den endelige eksamen og fik eksamensbevis, og det er jo ærlig talt synd, når de nu har brugt to år af deres liv på det, siger Jens Bo Friis. Han vurderer, at arbejdsbelast-

ningen var omkring 10 timer om ugen i gennemsnit – i eksamensperioderne dog langt mere.

– Jeg har ikke selv prøvet at tage en HD, men i dag kan jeg virkelig godt forstå, at så mange kun har taget første del. Når man har været i gang i noget tid og når op på et vist efteruddannelsesniveau, orker man simpelthen ikke mere. Til sidst kom jeg kun igennem, fordi jeg kunne se en ende på det. Med to små børn havde jeg aldrig kunnet få det til at hænge sammen i dag, siger Jens Bo Friis, der da også begyndte at betale tilbage til familien selv samme sommerdag, han modtog sit eksamensbevis: De tog til Legoland ...

FOTO: NINA LEMVIGH-MÜLLER

DIREKTØREN: TAL MED FAMILIEN

Det er altafgørende, at man tager en grundig samtale med sin familie, inden man giver sig i kast med en lang efteruddannelse. Alle, der har en aktie i ens tid, skal vide, at der bliver en pris at betale. Man bør gøre det klart for hinanden, at der bliver tale om en sur periode. Det siger direktør i IT Practice, Susanne Rode.

„Vi sponsorerer gerne efter- og videreuddannelse, men det skal foregå uden for arbejdstiden,” Susanne Rode.

FOTO: NINA LEMVIGH-MÜLLER

– På min tidligere arbejdsplads var en del folk på MBA-uddannelse. Det kom bag på alle, hvor stor arbejdsbelastningen var. Alle var overrumpede og sagde, at de ikke i deres vildeste fantasi havde kunnet forestille sig, at det ville være så hårdt. Så det er helt sikkert meget svært at få en krævende efteruddannelse til at hænge sammen med et fuldtidsarbejde.

– Men burde I så ikke som virksomhed gøre det muligt for medarbejderne at gå ned i tid, mens de uddanner sig?

– Nej, der er vi af den overbevisning, at nok vil vi meget gerne sponsorere efter- og videreuddannelse, men vi giver ikke øget frihed i den forbindelse. Det skal foregå uden for arbejdstiden.

– Er det en principiel holdning?

– Jamen, en virksomhed skal altid finde en måde at overleve på. I IT Prac-

tice er vi meget fokuserede på omkostninger, og virksomheden har i sine godt fem år altid givet overskud. Man må finde en balance mellem at efteruddanne medarbejderne og holde virksomheden kørende, og vi har så fundet én måde at gøre det på.

– Ville det ikke være god personalepolitik at lade folk arbejde lidt mindre i en periode, så de får lettere ved at få det til at hænge sammen på hjemmefronten?

– Jo, men det gør vores aflønningsform sådan set også muligt. Vi har et system, der gør, at man får lidt mere i lønningsposen, jo mere man arbejder. Det er så op til den enkelte medarbejder at overveje med sig selv, om han eller hun i en periode vil acceptere at gå lidt ned i løn for at koncentrere sig om efteruddannelse, konkluderer Susanne Rode.

„Basisuddannelserne bør være kortere. Til gengæld skal der bygges et kontinuerligt, livslangt forløb ovenpå,“ Mauri Johansson.

FOTO: LARS KRUSE/AU-FOTO

ET SKRIDT GIVER TO FREM

Læger mangler kritisk selvforståelse, mener speciallæge Mauri Johansson. Han fik nye perspektiver på sit fag gennem masteruddannelsen i Humanistisk Sundhedsvidenskab og Praksisudvikling.

– Vi er nødt til at tænke universitetsuddannelserne helt anderledes, end vi gør i dag. Ny viden bliver hurtigt forældet, så basisuddannelserne bør være kortere. Til gengæld skal der bygges et kontinuerligt, livslangt forløb ovenpå, så man med jævne mellemrum kan opdatere sin viden.

Speciallæge i samfunds- og arbejdsmedicin Mauri Johansson er ikke i tvivl om, at livslang læring er kommet for at blive.

– Efter min opfattelse burde det indgå i overenskomsterne, at alle – ikke mindst de højtuddannede – har ret til at bruge et vist antal uger om året på efteruddannelse, siger Mauri Johansson, der sidste sommer efter to års studier kunne kalde sig Master in Humanities and Health Studies (MHH) – på dansk Master i i Humanistisk Sundhedsvidenskab og Praksisudvikling.

HUMANISTISK VIDENSKAB

Uddannelsen henvender sig til en bred gruppe af mennesker, der er beskæftiget

inden for sundhedssektoren. Udgangspunktet er, at sundhedsvidenskabelige uddannelser er langt mere end mekanikeruddannelser i den menneskelige krop. De er i høj grad også humanistiske uddannelser, der kræver indsigt i discipliner som psykologi, sociologi, etnologi og ikke mindst filosofi.

– Som læge på arbejdsmedicinske klinikker i Jylland har jeg hele mit arbejdsliv været involveret i sygdomsforebyggelse og sundhedsfremme. Det har altid interesseret mig, hvad vi kan gøre for at undgå, at udviklingen inden for lægevidenskaben bliver stadig mere diagnose- og behandlingsfikseret, og jeg er ikke i tvivl om, at vi blandt andet har brug for en bredere forståelse af mennesket end den gængse inden for den biomedicinske del af sundhedsvidenskaben. Derfor kom den her uddannelse som sendt fra himlen, fortæller Mauri Johansson.

For ham har uddannelsen været en kærdkommen mulighed for at træde et skridt tilbage og få bearbejdet nogle af

de livserfaringer, han har gjort sig, og ikke mindst sætte et kritisk lys på den aktivitet, han er en del af.

– Vi er 20.000 læger i Danmark. Det er en tidobling på knap 100 år. Det koster milliarder at drive sundhedsvæsenet, og mulighederne for behandling bliver hele tiden bedre. Spørgsmålet er bare, om vi bliver sundere. Har vi som læger den rigtige forståelse af vores arbejde? Det er ikke spørgsmål, man kan tænke indvendigt fra. Man må tilegne sig begrebssystemer fra andre fagområder – ikke mindst det humanistiske.

FORÆLDET VIDEN

Stod det til Mauri Johansson, skulle videnskabsteoretiske og etiske spørgsmål fylde mere allerede på den medicinske basisuddannelse. I dag fylder faget Medicinsk Filosofi og Videnskabsteori næsten ingenting på cand.med.-uddannelsen.

– Jeg er sikker på, at det ville gavne uddannelsen enormt, hvis man gjorde mere for at skærpe den kritiske refleksi-

TILBAGE

on fra starten. Et spørgsmål som „Hvad er sundhed?“ er jo eviggyldigt for alle læger. Allerede for 2500 år siden tænkte filosofen Aristoteles nogle tanker om sundhed og menneskelig velvære, som vi kan bruge i dag. Til gengæld bliver de mere empiriske dele af lægeuddannelsen meget hurtigt forældet. For eksempel har jeg for længst kasseret mine gamle bøger i farmakologi og mikrobiologi. De ville simpelthen være farlige at anvende i dag, siger Mauri Johansson som endnu en understregning af behovet for konstant efteruddannelse.

For at sikre et dynamisk forhold til virkeligheden og de behov, der melder sig i den sundhedsfaglige praksis, har Mauri Johansson været primus motor til en masterforening i tilknytning til uddannelsen. Den skal samtidig fungere som et samlingssted for nuværende og kommende mastere.

MASTERUDDANNELSER UDVIKLER FORSKNINGEN

At lave en masteruddannelse handler ikke om at tage nogle ting ned fra uddannelseshylden og fylde dem på nye hjerner. Det kræver tværtimod en videreudvikling af forskningen, hvis man vil tilbyde professionelle i sundhedssektoren en uddannelse, de kan bruge til noget.

Det siger professor Uffe Juul Jensen, der er initiativtager til masteruddannelsen i Humanistisk Sundhedsvidenskab og Praksisudvikling.

– Vores masteruddannelse udspringer af det tværfaglige forskningsprogram Sundhed, Menneske og Kultur, som har kørt i snart 15 år. Vi mener, vi har noget at byde på til praktikerne i sundhedssektoren, og ser uddannelsen som en mulighed for at udvikle forskningen på universitetet yderligere. For vi kommer i kontakt med erfarne praktikere, som ikke bare kommer for at få hældt noget i hovedet, men så sandelig og så giver meget tilbage, fortæller Uffe Juul Jensen.

MUND TIL MUND-MARKEDSFØRING

„Kundegrundlaget“ for uddannelsen var han ikke i tvivl om eksisterede.

– Vi har siden midt i 90'erne tilbudt suppleringsuddannelsen Sundhedsfagernes Filosofi og Videnskabsteori under Åben Universitet. Den har været en succes, så vi var forholdsvis sikre på, at mange ville være interesseret i en længerevarende masteruddannelse, siger Uffe Juul Jensen.

Forventningen blev i høj grad bekræftet – oven i købet i en grad, så det var nødvendigt at starte med to hold. Og det endda uden den store markedsføring.

– Uddannelsen blev annonceret i nogle fagtidsskrifter, men ellers har den vigtigste markedsføring været mund til mund-metoden, siger Uffe Juul Jensen, der dog forventer, at det bliver nødvendigt med større synlighed i takt med, at antallet af uddannelsesstilbud stiger.

PRISEN

Det koster 12.000 kr. per semester at tage en mastergrad i Humanistisk Sundhedsvidenskab og Praksisudvikling. Prisen er fastlagt ud fra forskellige kriterier.

– Vi har kigget på det gennemsnitlige niveau på området og spurgt os for, hvad folk med rimelighed kan forvente at få med fra arbejdspladsen. Desuden har vi set på, hvem vi egentlig gerne vil henvende os til. Var det en lille elite af ledere, eller var det en langt bredere gruppe? Det er klart, at vi kunne forlange en hel del mere, hvis det var den første gruppe, siger Uffe Juul Jensen, der dog samtidig vurderer, at det fremover bliver en vigtig diskussion, hvor meget der skal i kassen for at få det til at løbe rundt.

– Det er en kendsgerning, at det i dag kræver *meget* opmærksomhed om budgetterne for at få penge nok ind.

FOTO: LARS KRUSE/AU-FOTO

Rektor på Amtsgymnasiet i Hadsten, Jørgen Christiansen.

OFFENTLIG

EFTERUDDANNELSE

Opgraderingen af medarbejdere og undervisere fra offentlige institutioner kommer i større grad til at ske på universitetet. Nye samarbejdsmetoder og nye undervisningsformer skal sikre bachelorer og kandidater en faglig relevant og målrettet efteruddannelse.

Efteruddannelse er en del af et aktivt arbejdsliv, det er umuligt at komme udenom. Selv om der ligger mange års universitetsstudier i bagagen, er det svært at slippe for at videreudvikle sine faglige kompetencer.

– Efterspørgslen på efteruddannelse er stigende. Alle er tvunget til at efteruddanne sig løbende. Ellers falder den personlige markedsværdi på arbejdsmarkedet, og universitetet er et godt sted at efteruddanne sig, siger Jens Krogh, der er afdelingsleder i Århus Amts Afdeling for Folkesundhed.

Han leder en afdeling med cirka 60 medarbejdere, hvoraf kun en lille del i dag efteruddanner sig via universitetet.

Men den tendens skal der ifølge Jens Krogh gerne laves om på.

– Der er mange fordele ved at bruge eksempelvis Aarhus Universitet, men det væsentligste er, at kursernes faglighed er høj. Vi bruger også andre efteruddannelsesformer i form af amtets interne tilbud og private kursusudbydere. Men på Aarhus Universitet udvikler medarbejderne

de faglige kvalifikationer. Forskningen er i fokus, og det er her, ny viden samles, siger Jens Krogh.

STORT BEHOV HOS GYMNASIELÆRERNE

Også Jørgen Christiansen, der er rektor på Amtsgymnasiet i Hadsten og næstformand i Gymnasieskolernes Rektorforening, ser muligheder med universitetet som rammen for efteruddannelse.

– Gymnasiet er en arbejdsplads med en af de højstuddannede medarbejdergrupper og derfor stiller vi store krav til efteruddannelsesniveauet. Samtidig har vi jo et naturligt tæt forhold til universiteterne, idet langt hovedparten af nye studerende på universiteterne kommer fra gymnasierne, som så aftager de færdige kandidater som undervisere – så der er en klar fælles interesse i et samarbejde, siger Jørgen Christiansen.

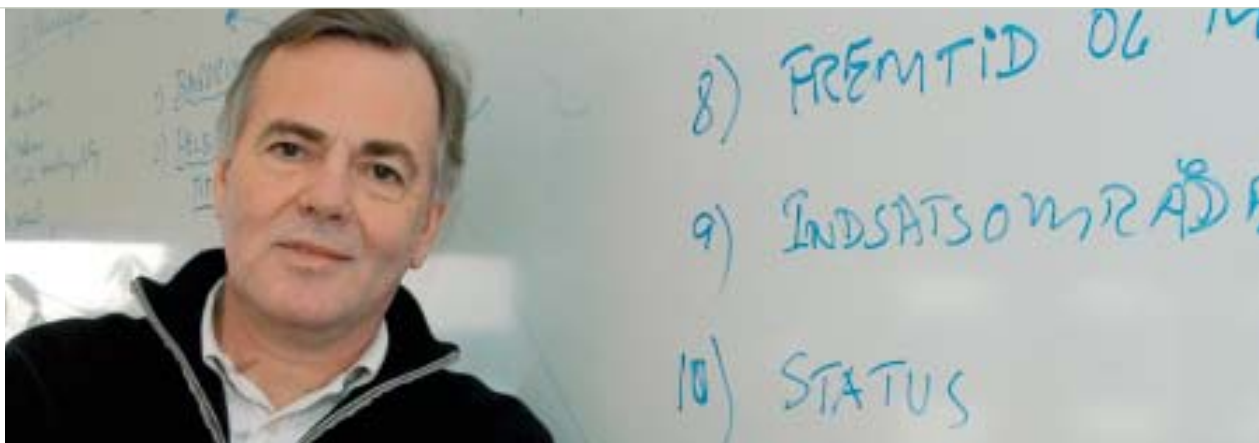
Ifølge Jørgen Christiansen er der i gymnasieverdenen bred enighed om, at der er et stigende behov for efteruddannelse blandt gymnasielærerne, især i forhold til den nye gymnasiereform, der vedtages inden længe.

– Et godt eksempel er, at vi fremover skal undervise i det nye fag „Almen studieforberedelse“. Fremover skal eleverne først vælge studieretning efter et halvt års grundforløb. Undervisningen det første halve år kommer til at foregå i team på tværs af de traditionelle fag-

FOTO: LARS KRUSE/AU-FOTO

„Ved at bruge universitetet får medarbejderne den nyeste viden. Undervisningen er velorganiseret og kvalificeret,“ Jens Krogh.

Afdelingsleder i Århus Amt, Jens Krogh.

grænser, og det stiller i sagens natur ændrede krav til lærerne. Det kræver efteruddannelse, og den kan med fordel foregå på universiteterne. Fordelen ved at bruge universitetet er, at lærerne allerede kender miljøet, undervisningsformen og rammerne, siger Jørgen Christiansen.

NYT PILOTPROJEKT

I et samarbejde mellem Aarhus Universitet, Gymnasieskolernes Lærerforening, Gymnasieskolernes Rektorforening og Undervisningsministeriet er der skabt et pilotprojekt, der skal resultere i et konkret bud på, hvordan efteruddannelsen i almen studieforberedelse kan skrues sammen på Aarhus Universitet. Jørgen Christiansens håb er, at det ikke kun bliver ved efteruddannelsen, men at universitetet også vil forberede de studerende på de nye krav, så kommende lærere ikke har behov for efteruddannelse på dette område.

– Universiteterne er forankrede i videnskab og forskning, og det er i sagens natur det bedste udgangspunkt for lærernes efteruddannelse. På universitetet kan de få et fagligt løft, siger Jørgen Christiansen.

Undervisningsformen i det nye efteruddannelsesforløb i almen studieforberedelse er ikke fastlagt, men Jørgen Christiansen forestiller sig en løsning, som også omfatter e-læring.

– Det kræver jo en vis logistik at efteruddanne så mange lærere, men en løsning

kunne være at mødes en dags tid til introduktion på universitetet og derefter basere undervisningen på en net-løsning. Lærerne kan så løse opgaver i fællesskab på tværs af fag på den enkelte skole. For eksempel kan opgaverne afsluttes med at fremstille et undervisningsprojekt med undervisningsmateriale til eleverne.

– Det afgørende med udviklingsprojektet er at finde en metode, der kan gi-

„Vi skal finde en metode, der kan give gymnasielærerne kompetencer til at honorere de faglige og fagdidaktiske udfordringer,“
Jørgen Christiansen.

ve gymnasielærerne kompetencer til at honorere gymnasireformens faglige og fagdidaktiske udfordringer til gavn for eleverne, siger Jørgen Christiansen.

ÅRHUS AMT INTENSIVERER SAMARBEJDET

Også Jens Krogh fra Århus Amts Afdeling for Folkesundhed er med i et projekt om nye efteruddannelsesformer. Århus Amt og Århus Kommune har sat sig til bords med Det Samfundsvidenskabelige Fakultet på Aarhus Universitet for at fin-

de en metode til at efteruddanne jurister og økonomer, så de får en generel faglig opkvalificering.

– Ved at bruge universitetet får medarbejderne den nyeste viden. Undervisningen er velorganiseret og kvalificeret. Der er desuden grænser for, hvor mange kvalificerede undervisere der er inden for specielle områder. Har en medarbejder brug for opkvalificering i EU-ret, så er det nærliggende at lade vedkommende efteruddanne sig via et relevant fag på jurastudiet. Derfor vil vi samarbejde med universitetet, hvor ekspertisen findes, siger Jens Krogh.

I dag findes der allerede medarbejderordning og masteruddannelser, men ifølge Jens Krogh skulle det gerne systematiseres yderligere, så udbud og efterspørgsel følges ad.

– For en arbejdsgiver er det vigtigt, at medarbejderne udvikler deres kompetencer og dygtiggør sig, men fra medarbejdernes synsvinkel er der også et socialt aspekt i efteruddannelse. Mødet med andre fagfolk skaber også netværk, som kan være fagligt særdeles givtige for både medarbejdere og virksomheden. Endelig må man ikke glemme, at det kræver både energi og lyst til at springe ud i eksempelvis en masteruddannelse, men medarbejderne kommer tilbage med ny viden, og det smitter positivt af på kollegaerne, siger Jens Krogh.

HUMAN TALENT MANAGEMENT

„Det er bedre at uddanne folk, selv om man risikerer, at de rejser.“

Hos Systematic Software Engineering i Århus er det et krav til medarbejderne, at de skal udvikle sig og dele viden. En stor del af uddannelsen foregår internt i huset eller via certificerings-programmer, men også Aarhus Universitet tages i brug, når medarbejderne skal højne det faglige niveau. Hos den hurtigvoksende

it-virksomhed i Århus findes ikke en traditionel personaleafdeling. I det nyopførte domicil på Søren Frichs Vej hedder det *Human Talent Management*.

– Vi ser ikke vores medarbejdere som ressourcer, men som talenter. Vores medarbejderstab er utroligt veluddannet, og 70 procent af de 320 ansatte har en

kandidateksamen. Det betyder langtfra, at efteruddannelse ikke er nødvendig, og i den forbindelse bruger vi også efteruddannelsestilbuddene på Aarhus Universitet, siger Lea Nuppenau, der er uddannelseskoordinator.

For Systematic Software Engineering er det et erklæret mål, at alle medarbej-

Lea Nuppenau er uddannelseskoordinator hos Systematic Software Engineering i Århus. It-virksomheden, der i 2003 fik prisen Entrepreneur of the Year, bruger blandt andet Aarhus Universitets master- og diplomuddannelser til deres medarbejdere.

dere hvert år skal opnå mindst én „uddannelsesenhed“, enten i form af en del af en certificering eller anden uddannelse. Det gælder ikke kun udviklerne, der er kernen i virksomheden. Det gælder også for det administrative personale og lederne.

– Vi har et motto, der hedder, at det er bedre at uddanne folk og så risikere, at de rejser, end at de intet gør og bliver, siger Lea Nuppenau.

Hun rådgiver og hjælper medarbejderne til at finde de rigtige efteruddannelsesstilbud. Hovedparten af denne efteruddannelse foregår internt i virksomheden, hvor man også primært bruger egne instruktører. Virksomheden lægger vægt på, at medarbejderne har et bredt kendskab til flere teknologier. Det skaber fælles referencer.

MASTER- OG DIPLOMUDDANNELSE ER EFTERTRAGTEDE

Når virksomheden sender medarbejdere på efteruddannelse på Aarhus Universitet, er det primært master- og diplomuddannelserne, der er eftertragtede. Det gør den enkelte medarbejders faglige platform bredere, fordi det er opdateret viden, medarbejderen bringer med hjem.

– Medarbejdere, der ønsker en master- eller diplomuddannelse, går primært i gang med uddannelsen, fordi de ønsker at udvikle egne kompetencer. Vi bakker naturligvis op om denne efteruddannelse, fordi det også kommer virksomheden til gode, og vi kan godt anbefale andre virksomheder at bruge universitetet i den forbindelse. Vi har dog

været ude for, at enkelte fag er blevet aflyst på grund af for få tilmeldte, og det er beklageligt, siger Lea Nuppenau.

– Når vi selv uddanner en stor del af medarbejderne, så skyldes det bl.a., at vi ønsker at samle medarbejdere med specialviden i såkaldte *knowledge networks* og på den måde udvikle viden internt i virksomheden, siger Lea Nuppenau.

Systematic Software Engineering er en projektorganiseret arbejdsplads, hvor vidensdeling mellem medarbejderne er afgørende for, at projekterne kan gennemføres.

For at ny viden kan integreres og spredes, er det vigtigt, at medarbejderne dagligt har kontakt med hinanden. Projekttankegangen og vidensdeling går igen i hele virksomheden, og det nye domicil, som virksomheden flyttede ind i for et år siden, er bygget op, så den enkelte medarbejder deler kontor med resten af sin projektgruppe. De fleste medarbejdere kan følge med i, hvad der sker i de enkelte projekter, ved blot at løfte blikket fra skærmen og kigge ud over kontoret.

– Det stiller store krav til medarbejderne at arbejde på denne måde. Her har alle et fælles ansvar, men også meget frihed. Der er ingen, der kan sidde og gemme sig i et hjørne og udvikle for sig selv. Det er teamwork og frihed under ansvar, siger uddannelseskoordinatoren.

NOGET FOR NOGET

Når Systematic Software Engineering bruger eksterne efteruddannelsesstilbud, som for eksempel en masteruddannelse i

it på universitetet, betaler virksomheden for medarbejderens undervisning og udgifter til bøger mm.

– Tiden, som medarbejderne investerer, er deres egen. De medarbejdere, der vælger at tage en certificering, for eksempel inden for Microsoft eller Java, får også betalt deres uddannelse, ligesom de får afsat arbejdstid i projektet. Men de skal også selv lægge noget fritid i certificeringen. Vi kalder det „noget for noget“.

Systematic Software Engineering deltager jævnligt i udviklingsarbejde med uddannelsesinstitutioner og forskningsprojekter, hvor virksomheden repræsenterer erhvervslivet. Samarbejdet med Aarhus Universitet er godt, og ifølge Lea Nuppenau er universitetet de senere år blevet bedre til at tilpasse sine uddannelser og efteruddannelsesstilbud til erhvervslivets behov.

– Vi kan sikkert også blive bedre til at udtrykke vores behov noget bedre. Vi har de sidste år ansat omkring 60 nye medarbejdere årligt, og mange af dem har været nyuddannede dataloger og civilingeniører. Det er vigtigt, at de har de rigtige grundlæggende kvalifikationer, når vi skal ansætte dem – det gør det også meget nemmere, når de skal i gang med en efteruddannelse, siger Lea Nuppenau.

E-LEARNING

MED LÆRING

Erfaringsudvikling mellem kursisterne og personlig vejledning af læreren er goder, man ofte må sige farvel til, når man etabler kurser som fjernundervisning. Men på en it-vest-masteruddannelse ved Datalogisk Institut tænkte man sig om og fik alle goderne – plus et lavere frafald.

Tiden er det største problem, når erhvervsaktive beslutter sig for at dygtiggøre sig med en masteruddannelse på et universitet. Det er ikke alle, som kan afsætte tre timer to gange om ugen plus det løse, hvis familien og arbejdet også skal passes. Den transporttid, som måske kommer oveni, kan meget vel være dråben, som får mange til at vælge uddannelsen fra.

– Tidligere havde vi stort set kun deltagere fra Århus-området. Men en masteruddannelse skal jo helst være for alle, og for at gøre uddannelsen mere attraktiv for andre end universitetets naboer besluttede vi at forsøge med fjernundervisning.

Det fortæller Michael E. Caspersen, der er leder af it-vest-samarbejdet på Aarhus Universitet.

DET VANSKELIGSTE KURSUS

– Vi valgte bevidst at tilbyde det vanskeligste og pædagogisk mest udfordrende kursus først. Tanken var, at hvis det lykkedes med det kursus, som normalt kræver en omfattende og tæt vejledning fra læreren, ville det nok også

lykkes med de øvrige kurser, fortæller Michael Caspersen.

Så derfor blev masterkurset i „Introducerende objektorienteret programmering“ udelukkende tilbudt som fjernundervisningskursus i 2003. Dog Ikke uden betæneligheder:

– Problemet med fjernundervisning er, at der ofte kommer et stort frafald. De studerende mangler det netværk, som de ellers får i kraft af samvær med andre studerende og vejledere. De mangler motivation og får måske heller ikke struktureret deres læringsforløb tilstrækkeligt godt.

– Så kommer de bagefter og ender med ikke at fuldføre – nøjagtig ligesom cykelryttere, der bliver hængt af hovedfeltet. Og det ville vi undgå. Kurset måtte for alt i verden ikke blive et korrespondancekursus, hvor vi blot „sætter strøm på brevene“ og lægger kursusmateriale over i andet medie, understreger Michael Caspersen.

SAMVÆR FØR FAGLIGHED

Derfor blev det sociale sat før det faglige, og kurset startede utraditionelt med

to weekendseminarer, hvor de studerende først og fremmest skulle lære hinanden at kende.

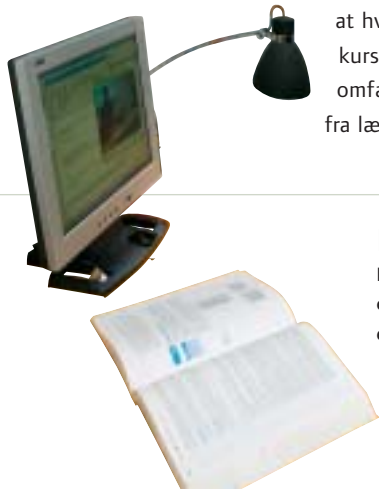
– Det kan synes underligt, at vi brænder to tredjedele af den dyrebare tid, der er afsat til at være sammen fysisk, af i starten af forløbet. På det tidspunkt er der jo ikke så megen faglig substans, man kan diskutere. Men den tid er givet godt ud, påpeger Michael Caspersen.

Så kurset, der henvender sig til folk, som har mindst en bachelorgrad i forvejen, startede med, hvad der måske af dagens politikere ville blive betegnet som at „sidde i rundkreds“.

– Vi brugte meget tid på at lære hinanden at kende, lave gruppearbejde og diskutere kursets indhold og form. Vi blev endda fotograferet, og alle billeder blev placeret på kursets hjemmeside. Vi prioriterede det sociale højt og fik opbygget de netværk, som vi vidste, vi ville få brug for senere i forløbet, fortæller Michael Caspersen.

OPBYGGER FLEKSIBILITET

De relationer og grupper, som blev skabt, da deltagerne var sammen ved

IT-VEST – ET SAMARBEJDE MELLEML UNIVERSITETER

It-vest er et uddannelses- og forskningssamarbejde mellem Handelshøjskolen i Århus, Syddansk Universitet, Aalborg Universitet og Aarhus Universitet. Formålet med it-vest er at fremme det multifaglige samarbejde inden for it, samt at styrke udbuddet af erhvervsrettede efter- og videreuddannelser på universitetsniveau inden for it i Vestdanmark.

„Problemet med fjernundervisning er, at der ofte kommer et stort frafald. De studerende mangler netværk, som de ellers får i kraft af samværet med andre studerende og vejledere,” Michael Caspersen.

weekendseminarerne, kunne senere fortsætte i den virtuelle verden.

– Der er stof, man lærer bedst alene. Andet kræver dialog – enten mellem to eller i større grupper. Og grundlaget for denne sparring mellem de studerende blev skabt ved, at vi var sammen så tidligt i forløbet. Det er meget lettere at henvende sig til hinanden og at holde hinanden til ilden, når man kender hinanden i forvejen, siger Michael Caspersen.

Kurset er bygget op om praktiske programmeringsøvelser, som udføres af den studerende eller i grupper. Der er møder og udveksling af ideer på nettet mellem to, fire eller otte studerende. Læreren kan også deltage, og med mellemrum mødes hele holdet i et stort virtuelt forum.

Selv om disse virtuelle møder finder sted efter et fast mønster, aftaler de studerende selv tidspunkterne. Derfor bliver kurset fleksibelt og kan bedre tilpasses den enkeltes ønsker, arbejds- og familieliv.

– Det fungerede over al forventning. Mange mødtes oftere på nettet, end de skulle efter kursusplanen. Andre aftalte at mødes i den virkelige verden og gennemgå opgaverne sammen. Jeg er sikker på, at vi ikke ville have fået alt dette op at stå, hvis ikke vi havde brugt så mange ressourcer på at lære hinanden at kende i starten, påpeger Michael Caspersen

Han er overbevist om, at samværet mellem de studerende – hvad enten det er virtuelt eller reelt – lige præcis er med til at skabe den læring, som er nødvendig, hvis man skal bruge færdighederne i praksis.

LÆRER PÅ VIDEO

Masterkurset i objektorienteret programmering er vanskeligt. Det ved man fra tidligere kurser, der har været kørt helt traditionelt med tre timers undervisning to aftener om ugen. Det kræver ofte, at læreren kigger med over skulderen og griber ind og retter fejl i de studerendes arbejde. Det er man afskåret fra, når undervisningen foregår via et netværk. Eller er man ...?

– Vi havde naturligvis tænkt meget over den side af sagen. Så vi havde på forhånd indkøbt et system, hvor man kan koble hinandens pc'er sammen og se, hvad de andre laver. Man kan oven i købet „overtage kontrollen” med de øvrige mus og på den måde guide hinanden gennem programmeringens faldgruber, fortæller Michael Caspersen.

Systemet fungerer fint i mange virksomheder, hvor pc'er er koblet sammen i et netværk.

– Men ude i den virkelige verden, hvor pc'er med forskellige slags Internet-opkoblinger og forskellige systemer skal snakke sammen, er det helt anderledes. Så da vi skulle have premiere på det tek-

nologisk avancerede „virtuelle undervisningslokale”, fungerede det overhovedet ikke, og vi måtte i en hast finde på noget andet.

Kursusleder Michael Caspersen og kollega Jens Bennedsen indkaldte til virtuelt krisemøde og fandt hurtigt ud af, at man nok kunne klare sig med en mindre avanceret løsning.

– Det vigtigste behov viste sig at være muligheden at få demonstreret programmeringen i praksis. Vi omsatte lærerens skærbillede til et videosignal, så de studerende kunne se, hvordan vi gjorde. Med fejl og rettelser og det hele. Videoklippene blev gemt og blev faktisk et ganske brugbart undervisningsmateriale, som de studerende kunne hente frem, når de fik brug for det, fortæller Michael Caspersen.

FLERE GENNEMFØRTE

De succeskriterier, som Aarhus Universitet og it-vest havde opstillet på forhånd, er til fulde blevet opfyldt. Kurset havde flere deltagere fra andre landsdele end Østjylland. Og gennemførselsprocenten blev faktisk højere, end man er vant til fra tidligere masterkurser i Introducerende objektorienteret programmering.

– Jeg er overbevist om, at det skyldes, at vi bevidst har forsøgt at kombinere de bedste elementer fra traditionelle kurser med de muligheder, som teknologien giver, pointerer Michael Caspersen.

EFTER- OG VIDEREUDDANNELSE 2004-2005

VED AARHUS UNIVERSITET

Aarhus Universitet udbyder en række kompetencegivende efter- og videreuddannelsesforløb.

Denne oversigt indeholder både hele uddannelser, moduler og enkeltfag.

Undervisningen er tilrettelagt på deltid, så man kan studere samtidig med, at man har erhvervsarbejde. Den er forskningsbaseret og giver dermed mulighed for at komme i dybden, få fagligt overblik og erhverve tværfaglige kompetencer.

HVAD ER KOMPETENCEGIVENDE EFTER- OG VIDEREUDDANNELSE?

I oversigten præsenteres to typer kompetencegivende efter- og videreuddannelse:

- *Heltidsuddannelser og enkeltfag*
– tilrettelagt på deltid.
- *Masteruddannelser og diplomuddannelser og enkeltfag*, der er specielt udviklet med et efter- og videreuddannelsesmål for øje.

UNDERVISNINGEN

Undervisning tilrettelagt på deltid betyder, at en uddannelse, som har en studiebelastning på ét årsværk, normalt tager mindst to år. Studietiden afhænger af, om der er tale om et enkelt kursus eller en hel uddannelse.

Fjernundervisning er henvendt til interesserede over hele landet. Den inklu-

derer koncentrerede undervisningsseminarer, hvis antal varierer fra uddannelse til uddannelse. Seminarerne rummer såvel lærerstyret undervisning som undervisningsformer, der kræver deltagerens aktive medvirken i form af oplæg, gruppearbejde o.l. Det er vigtigt, at man har mulighed for at deltage i seminarerne, da de udgør en central del af undervisningen.

Mellem seminarerne arbejdes der mere selvstændigt, enten individuelt eller i grupper. I disse perioder kan man modtage vejledning og hjælp fra underviseren.

Aftenundervisning er placeret sent om eftermiddagen eller om aftenen på hverdage, eventuelt suppleret med et antal timer nogle få weekender.

ANSØGNING OG OPTAGELSE

Ansøgningsfristen er 1. juni 2004 for undervisning, der starter i efteråret 2004, og 15. november 2004 for undervisning, der starter i foråret 2005. Ansøgningsskema fås hos Sekretariatet for Efter- og Videreuddannelse, og ansøgning sendes til universitetet sammen med kopier af eksamensbeviser m.m. i henhold til adgangskravene.

DELTAAGERBETALING

Der er deltagerbetaling, som dækker en del af udgifterne til undervisning og ad-

ministration; derudover yder staten et tilskud. Deltagerbetalingen opkræves pr. semester før undervisningens begyndelse (dvs. halvårligt). Statstilskuddet til kompetencegivende efter- og videreuddannelser fastsættes i finansloven for et år ad gangen. Universitetet tager forbehold for eventuelle stigninger i deltagerbetalingen.

SU, VOKSENUDDANNELSESTØTTE OG ORLOV

Man kan ikke få SU til efter- og videreuddannelse. Man kan derimod søge statens voksenuddannelsesstøtte (SVU), hvis man opfylder betingelserne, og uddannelsen foregår som heltidsundervisning. Kravet om heltidsundervisning kan eventuelt opfyldes ved at kombinere flere deltidsfag/-uddannelser. Læs mere om betingelser for SVU på: www.svu.dk

INFORMATIONSMATERIALE

Oversigten på de næste sider giver et indtryk af mulighederne. Alle forløb er beskrevet mere omfattende i fagbeskrivelser, som kan fås hos Sekretariatet for Efter- og Videreuddannelse, telefon 8942 6761 (hverdage kl. 10.00-14.00/ onsdag kl. 12.00-16.00) eller e-mail evu@au.dk, eller bestilles på:

www.au.dk/evukatalog

ENKELTFAG I DAGTIMERNE – TOMPLADSORDNINGEN

Det er muligt at følge enkelte fag i dagtimerne. Undervisningen foregår sammen med de ordinære heltidsstuderende, og det er en forudsætning for optagelse, at der er ledige pladser på det ønskede enkeltfag, og at man opfylder adgangskravene. Enkeltfag i dagtimerne er ikke yderligere omtalt i denne oversigt. Der er information om enkeltfag i dagtimerne – tomladsordningen på www.au.dk/evutomplads

HELTIDSUDDANNELSER

PÅ DELTID

ANTROPOLOGI 4307

Organisationsantropologi, modul I. Temaer: Hvordan er forholdet mellem individ, organisation og omverden? Hvad har globalisering og fleksibilitet betydet for arbejdslivet i de seneste årtier? Hvordan virker virksomhedskultur? Indgår i suppleringsuddannelse i organisationsantropologi.

Varighed: september 2004 - august 2005

Fjernundervisning m. weekendseminarer

Pris: 2.000 kr. pr. semester

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

ENGELSK 4308

Engelsk, anden del af 3. år (BA) består af to emneforløb:

A) The 'Indian' in the South Asian Diaspora: Identity and its Contradictions; novels of V.S. Naipaul, Salman Rushdie, Hanif Kureishi, Michael Ondaatje and Monica Ali.

B) English with a Foreign Accent; the causes of foreign-accented speech.

Varighed: september 2004 - august 2005

Fjernundervisning m. weekendseminarer

Pris: 2.000 kr. pr. semester

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

FRANSK 4314

Fransk kultur og kommunikation i interkulturel sammenhæng sigter mod at give personer, der samarbejder med franske og frankofone virksomheder og organisationer, bedre redskaber til at kommunikere hensigtsmæssigt og målrettet med disse, hvad enten kommunikationen foregår på fransk eller via et fælles fremmedsprog.

Varighed: september 2004 - august 2005

Århus, aftenundervisning

Pris: 2.000 kr. pr. semester

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

FRANSK 4315

Opgør med den firkantede strukturalisme. Nye vinkler på tekstanalysen. Indføring i de overvejelser, der præger det litterære forskningsfelt. Vi vil undersøge, i hvilket omfang Le Clézios forfatterskab bærer en (civilisations-) kritisk dimension, der hænger snævert sammen med værkets særegne formsprog og kun kan indfanges gennem grundig tekstlæsning.

Varighed: september 2004 - januar 2005

Århus, aftenundervisning

Pris: 2.000 kr.

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

FRANSK 4316

Sprog og kommunikation. Indblik i moderne teorier om sprog. Hvad er sprog, hvordan læres sprog, hvordan afgrænses sprog og hvordan bruges sprog? Vi vil diskutere teorier, der behandler sproget enten som system eller som kommunikationsmiddel, og analysere sproglig variation og arbejde med argumentation og retorik.

Varighed: september 2004 - august 2005

Århus, aftenundervisning

Pris: 2.000 kr. pr. semester

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

FREMMEDSPROGSPÆDAGOGIK 4309

Fremmedsprogspædagogik og sprogpraksis – engelsk, spansk, tysk, fransk og italiensk.

Kurset henvender sig til undervisere i engelsk, spansk, tysk, fransk og italiensk, der ønsker at orientere sig om nyere udviklinger inden for fremmedsprogspædagogik, og som ønsker at forbedre deres mundtlige og skriftlige beherskelse i det pågældende sprog. Undervisningen er fælles i sprogspædagogik, og undervisningen er opdelt i sprogpraksis efter det sprog, man har valgt.

Varighed: september 2004 - august 2005

Fjernundervisning med lørdagsseminarer

Pris: 2.000 kr. pr. semester

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

GRÆSK ARKÆOLOGI 4323

Introduktion til græsk arkæologi. Kurset giver kendskab til basale metoder og redskaber til studiet af græsk kunst og materiel kultur. Der fokuseres på de største af det antikke Grækenlands byer og helligdomme, såsom Athen, Olympia og Delfi.

Varighed: september 2004 - januar 2005

Fjernundervisning over internet

Pris: 2.000 kr.

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

GRÆSK ARKÆOLOGI 5301

Græsk keramik og vasemaleri. Græsk keramik indbefatter et af græsk kulturs rigeste billedmaterialer og er den vigtigste kilde til de græske myter. Med udgangspunkt i Athens keramikproduktion i arkaisk og klassisk tid gives et indgående kendskab til ikonografi, teknik, funktion samt keramikens betydning i oldtidens handel.

Varighed: februar 2005 - august 2005

Fjernundervisning over internet

Pris: 2.000 kr.

Ansøgningsfrist: 15. november 2004

GRÆSK SPROG OG KULTUR 4324

Græsk propædeutik. Studier af det moderne Grækenland er emnet for suppleringsuddannelsen i moderne græsk sprog og kultur, der består af 3 moduler. Modul I er et introduktionsforløb, hvor der gives de grundlæggende sproglige forudsætninger plus indsigt i landets litteratur, kultur, historie og samfundsforhold.

Varighed: september 2004 - august 2005

Fjernundervisning med lørdagsseminarer

Pris: 2.000 kr. pr. semester

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

HISTORIE 4325

Modul af sidefagsuddannelse i historie. Forløbet indeholder historiske temaer: Tema A (før 1750) og Tema B (efter 1945) og enten samfundsvidenskabeligt tema (for deltagere med humanistisk baggrund) eller videnskabsteori (for deltagere med samfundsvidenskabelig baggrund). Deltagere med anden baggrund vil kunne følge alle fire fag.

Varighed: september 2004 - august 2005

Fjernundervisning m. weekendseminarer

Pris: 2.000 kr. pr. semester

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

IDÉHISTORIE, 4328

Idéhistorie, BA-grundfag. De vesteuropæiske idéers historie og aktualitet: Filosofihistorien fra antikken til i dag; Logik og argumentationsteori; Humanistisk videnskabsteori; Samfunds- og socialisationsteoretiske idédannelse; Æstetiske teoris historie; Jødisk-kristen kulturtradition; Naturvidenskabernes idéhistorie.

Varighed: september 2004 - august 2008

Fjernundervisning m. weekendseminarer

Pris: 2.000 kr. pr. semester

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

IDÉHISTORIE 4329

Tiden vender – metafysik i det moderne. I spændingsfeltet udfoldes: Myte og sekularisering, frihed og dannelse, kristendom og æstetik. Der spørges: Er oplysning mere end oplysning? Gud på ny? Er vi hinsides godt og ondt? Kierkegaard, Nietzsche, Dostojevskij, Mahler, R. Strauss, Heidegger, T. Mann, Løgstrup, H. Arendt, Bauman.

Varighed: september 2004 - august 2005

Fjernundervisning m. weekendseminarer

Pris: 2.000 kr. pr. semester

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

ITALIENSK 4317

Modul af sidefags- eller bacheloruddannelse.

Grundlæggende viden inden for italiensk sprog, litteratur og kultur med henblik på at varetage erhvervsfunktioner af formidlende og pædagogisk art. Indhold: Fonetik, version, basisgrammatik og historie og samfund. *Varighed: september 2004 - august 2005*

Fjernundervisning m. weekendseminarer

Pris: 2.000 kr. pr. semester

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

JURA 4701

Modul I / 1.-4. semester. Modul I af den juridiske BA består af undervisning i fagene Familie- og arveret, dele af Formueret, Ret og samfund samt Statsforfatningsret. Alle fag afsluttes med eksamen i forårssemestret 2006. Modul I er adgangsgivende til videre studieforløb på BA-uddannelsen.

Varighed: august 2004 - august 2006

Århus, torsdage kl. 18.15 - 21.45

Pris: 2.000 kr. pr. semester

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

JURA 4702

Modul II / 5.-6. semester. Modul II af den juridiske BA består af 2 semestres undervisning i fagene Strafferet og straffeprocess samt Retshistorie, alm. retslære og retssociologi. Studerende, der har fulgt Modul I, har fortrinsret, men ansøgere med nødvendige forudsætninger kan optages. Afsluttes med skriftlig eksamen.

Varighed: august 2004 - august 2005

Århus, tirsdage kl. 18.15 - 21.45

Pris: 2.000 kr. pr. semester

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

JURA 4705

Modul III / 7.-11. semester. Modul III af den juridiske BA består af Formueret, Forvaltningsret og Folke- og EU-ret. Desuden skrives der en obligatorisk opgave. Der afsluttes med skriftlige og mundtlige eksaminer. Modul I skal være bestået ved undervisningens start. Bestået Modul I, II og III resulterer i BA-bevis.

Varighed: august 2004 - januar 2007

Århus, torsdage kl. 18.15 - 21.45

Pris: 2.000 kr. pr. semester

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

JURA 4703-4704

Strafferet og straffeprocess og Retshistorie, alm. retslære og retssociologi som enkeltfag på den juridiske BA's Modul II. Studerende, der har fulgt Modul I, har fortrinsret, men ansøgere med nødvendige forudsætninger kan optages. Fagene afsluttes med skriftlig eksamen.

Varighed: august 2004 - august 2005

Århus, tirsdag aften

Pris: 1.500 kr. pr. semester pr. fag

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

JURA 4706

Folke- og EU-ret. Der undervises i faget Folke- og EU-ret som enkeltfag på den juridiske BA's Modul III. Studerende, der har fulgt Modul I, har fortrinsret, men ansøgere med nødvendige forudsætninger kan optages. Faget afsluttes med en mundtlig eksamen.

Varighed: august 2004 - januar 2005

Århus, torsdag aften

Pris: 1.500 kr.

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

JURA 5707

Forvaltningsret. Der undervises i faget Forvaltningsret som enkeltfag på den juridiske BA's Modul III. Studerende, der har fulgt Modul I, har fortrinsret, men ansøgere med nødvendige forudsætninger kan optages. Faget afsluttes med en mundtlig og en skriftlig eksamen.

Varighed: februar 2005 - august 2006

Århus, torsdag aften

Pris: 1.500 kr. pr. semester

Ansøgningsfrist: 15. november 2004

Ved alle udbud i Jura vil der være enkelte lørdagsseminarer.

NEDERLANDSK 4321

Nederlandsk, mundtlig sprogfærdighed. Nederlandsk tales af 21 mio. i Holland og Belgien. Kurset sigter mod opøvelsen af mundtlig og skriftlig sprogfærdighed til praktisk kommunikation. Desuden formidles viden om sproget og kulturen. Afsluttes med prøve i mundtlig sprogfærdighed under suppleringsuddannelsen i Nederlandsk.

Varighed: september 2004 - januar 2005

Århus, aftenundervisning

Pris: 2.000 kr.

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

NORDISK 4331

Gør din tekst bedre – retorik og skriftlig fremstilling.

Dette kursus omfatter den skriftlige fremstillings teori og praksis, herunder kommunikationsteori, tekstteori, retorik, genrelære, normlære, stilistik, brugen af billeder og layout og skrivepædagogik. Kurset rummer teori samt praktisk arbejde med egne tekster. Del af bacheloruddannelse i Nordisk.

Varighed: september 2004 - august 2005

Fjernundervisning m. weekendseminarer

Pris: 2.000 kr. pr. semester

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

NORDISK 4333

Litteraturanalyse. Kurset er grundlæggende i både bachelor- og sidefagsstudiet og omfatter litterær metode, analyse og teori. Tekstmaterialet hentes primært fra dansk litteratur og repræsenterer forskellige genrer og perioder. Disciplinen kan indgå som en del af bacheloruddannelsen eller af sidefagsuddannelsen i Nordisk.

Varighed: september 2004 - august 2005

Fjernundervisning m. weekendseminarer

Pris: 2.000 kr. pr. semester

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

NORDISK 4336

Litteraturhistorie. Denne disciplin er grundlæggende i både bachelor- og sidefagsstudiet. I kurset gennemgås hovedtrækkene af den nordiske litteraturhistorie fra middelalderen til i dag. Disciplinen kan indgå som en del af bacheloruddannelsen eller af sidefagsuddannelsen i Nordisk.

Varighed: september 2004 - august 2006

Fjernundervisning m. weekendseminarer

Pris: 1.000 kr. pr. semester

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

SPANSK 4319

Grammatik og diskurs. Sprogets vigtigste funktion er kommunikation. Da vi kommunikerer gennem sammenhængende tekster, er det nødvendigt at fokusere på hele teksten og ikke kun den isolerede sætning. Vi vil læse tekster på spansk og engelsk inden for disciplinerne tekstgrammatik, diskursanalyse og korpuslingvistik.

Varighed: september 2004 - januar 2005

Fjernundervisning med lørdagsseminarer

Pris: 2.000 kr.

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

SPANSK 4320

Kulturanalyse: Fra filologi til kulturstudier henvender sig til alle med interesse for kulturstudier i de spansk-talende områder. Med udgangspunkt i nyere narrativitetsteorier og kritisk diskursanalyse vil vi analysere, hvordan aspekter af en kulturs (og et individs) selvrefleksion og referenceramme konstrueres narrativt.

Varighed: september 2004 - januar 2005

Fjernundervisning med weekendseminarer

Pris: 2.000 kr.

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

TEOLOGI 5901

Bibelkundskab. Kurset giver en oversigt over skrifterne i Det Gamle Testamente og Det Nye Testamente. Der indføres i de bibelske skrifter teologiske indhold og litterære karakter samt deres religiøse, politiske og kulturelle baggrund. Enkeltfag under Teologi, del af bacheloruddannelsens 1. år.

Varighed: februar 2005 - august 2005

Århus, aftenundervisning

Pris: 1.000 kr.

Ansøgningsfrist: 15. november 2004

TEOLOGI 5902

Kristendommens fremtid – fremtidens kristendom. Kristendommen flytter sig og forandrer sig i disse år, geografisk og teologisk. På baggrund af religionssociologiske og samfundsvidenskabelige analyser af denne udvikling overvejes kristendommens aktuelle stilling globalt og lokalt. Enkeltfag under Teologi, del af kandidatuddannelsens 2. år.

Varighed: februar 2005 – august 2005

Århus, aftenundervisning

Pris: 1.500 kr.

Ansøgningsfrist: 15. november 2004

TEOLOGI 4903

Teologihistorie. Kurset giver en oversigt over de væsentligste teologiske positioner fra oldkirken til i dag. Der indføres i den teologiske tænkings sammenhæng med skiftende historisk betingede samfundsstrukturer og kultur- og dannelsesstraditioner. Enkeltfag under Teologi, del af bacheloruddannelsens 1. år.

Varighed: september 2004 – januar 2005

Århus, aftenundervisning

Pris: 1.000 kr.

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

ØSTASIATISK 4322

Japansk sprog. Kurset giver færdighed i at læse, tale og skrive moderne japansk på et elementært niveau. Svarer til disciplinen „propædeutik 1“ og er på begynderniveau. Del af bacheloruddannelsen i Japansk.

Varighed: september 2004 – august 2005

Fjernundervisning med lørdagsseminarer

Pris: 2.000 kr. pr. semester

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

MASTERUDDANNELSER

FILOSOFI 5480

Master i etik og værdier i organisationer. Målgruppen er personer beskæftiget med fx organisationsudvikling, ledelse, formidling, Human Resource og undervisning. Giver teoretisk forankret indsigt i, hvordan man afkoder, formulerer, prioriterer og formidler organisationers etik og værdier. Hele uddannelsen og enkeltmoduler udbydes.

Varighed: februar 2005 – januar 2007

Fjernundervisning m. weekendseminarer

Pris: 80.000 kr. for hele uddannelsen

Ansøgningsfrist: 15. november 2004

FOLKESUNDHEDSVIDENSKAB 5101

Master of Public Health er en 2-årig akademisk uddannelse i folkesundhedsvidenskab. Udbydes ved Aarhus Universitet og Københavns Universitet i samarbejde med Syddansk Universitet. Sigte: planlæggende, ledende og evaluerende funktioner i sundheds- og socialvæsenet og i private virksomheder.

MPH Århus: tlf. 8942 3180.

Varighed: september 2005 – august 2007

Århus, 1. år: dagtimerne, 2. år: deltid

Pris: 96.000 kr. for hele uddannelsen

Ansøgningsfrist: 1. november 2004

FYSIK 4600

Master i fysik. Målgruppen er hovedsageligt underviser på gymnasialt niveau i fysik. Deltagerne opnår kompetencer i nye fagområder som materiale-, nano-, optisk-, astro- og geofysik. Ud over faglig supplerung får deltagerne formidlingsmæssige kompetencer via undervisning i fysikdidaktik. Udbydes også som enkeltfag.

Varighed: september 2004 – januar 2007

8 fredage pr. semester

Pris: 15.000 kr. for hele uddannelsen

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

GEOVIDENSKAB 4660

Master i geovidenskab giver indsigt i Danmarks yngre geologiske udvikling, er anvendelsesorienteret og omhandler bl.a. en gennemgang af Tertiæret, Kvartæret, vandkvalitet, geofysiske kortlægningsmetoder og GIS. Udbydes også som enkeltfag.

Varighed: september 2004 – januar 2007

Fjernundervisning m. weekendseminarer

Pris: 30.000 kr. for hele uddannelsen

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

HUMANISTISK SUNDHEDSVIDENSKAB 4400

Master i humanistisk sundhedsvidenskab og praksisudvikling henvender sig til professionelle i sundhedssektoren. Teoretisk perspektiv på sundhedssektorens kompleksitet fra brugerniveau til det politisk-administrative niveau. Kompetence til at analysere, evaluere og udvikle praksis. Uddannelsens modul 2 og 3 udbydes.

Varighed: september 2004 – august 2005

Fjernundervisning m. weekendseminarer

Pris: 12.000 kr. pr. modul

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

INFORMATIONSTEKNOLOGI 4500

Master i informationsteknologi, linjen i it, kommunikation og organisation styrker tekniske og organisatoriske kompetencer i forbindelse med kommunikation og formidling i og mellem organisationer. Inddrager ikt og interaktive www-applikationer i formidlingen. Udbydes kun som enkeltfag. Udbydes under it-vest.

Varighed: september 2004 – august 2005

Fjernundervisning med seminarer

Pris: 10.000 kr. pr. modul

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

INFORMATIONSTEKNOLOGI 4520

Master i informationsteknologi, linjen i Multimedier introducerer til multimedier ud fra humanistiske og teknisk/naturvidenskabelige aspekter: design, produktion, æstetik, brugergrænseflader og hypermedier. Supplerer nuværende kompetencer med multimedie-aspekter. Udbydes kun som enkeltfag. Udbydes under it-vest.

Varighed: september 2004 – august 2005

Fjernundervisning med seminarer

Pris: 10.000 kr. pr. modul

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

INFORMATIONSTEKNOLOGI 4540

Enkeltfagene Introducerende objektorienteret programmering, Programmering af store systemer og Objektorienteret programmering udbydes under Master i informationsteknologi, linjen i Softwarekonstruktion.

Fokus på en teoretisk, analytisk, metodisk og praktisk indsigt i softwarekonstruktion. Udbydes kun som enkeltfag. Udbydes under it-vest.

Varighed: september 2004 – august 2005

Fjernundervisning, aften og weekend

Pris: 5.000 kr. pr. modul

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

KRYPTOLOGI 4825

Master i kryptologi behandler moderne metoder til kryptering og anvendelse af kryptering, fx digital signatur. Det samlede omfang er på ét årsværk fordelt over fire semestre på deltid og omfatter den nødvendige matematiske baggrund for at konstruere krypteringsmetoder og analysere deres sikkerhed. Udbydes også som enkeltfag.

Varighed: september 2004 – august 2006

Fjernundervisning m. weekendseminarer

Pris: 24.000 kr. for hele uddannelsen

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

LANDSKABSANALYSE 4460

Master i kulturmiljø og landskabsanalyse.

Modul 3: Tværvidenskabelig landskabsanalyse og forvaltning udbydes. Behandler kilder og tilgange til landskabsanalyser. GIS-baserede analyser præsenteres. Landskabs- og kulturmiljøforvaltningens virkemidler gennemgås, og det Kulturhistoriske Centralregister som forvaltningsværktøj introduceres.

Varighed: september 2004 - januar 2005

Fjernundervisning m. weekendseminarer

Pris: 10.000 kr. for modulet

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

LANDSKABSØKOLOGI 4620

Master i landskabsøkologi fokuserer på de danske landskabers opståen, den biologiske mangfoldighed og de processer, der til stadighed påvirker miljøet. Kompetence i landskabsforvaltning samt analyse af landskabsmæssige problemstillinger med metoder som GIS og multivariatanalyser. Udbydes også som enkeltfag.

Varighed: september 2004 - januar 2007

Fjernundervisning m. weekendseminarer

Pris: 30.000 kr. for hele uddannelsen

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

MATERIALEVIDENSKAB 4640

Master i Material Science fokuserer på den nyeste forskning inden for materialevidenskaben, fx nanoteknologi, nanooptik, viden om nye materials muligheder og strukturer samt materialekarakterisering. Deltagerne bliver i stand til at anvende naturvidenskabelige metoder i materialeundersøgelser. Udbydes også som enkeltfag.

Varighed: september 2004 - januar 2007

Fjernundervisning m. weekendseminarer

Pris: 30.000 kr. for hele uddannelsen

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

MILJØVIDENSKAB 4680

Master i miljøvidenskab. Tværfaglig uddannelse, som giver indføring i fagområder af betydning for forståelsen af den danske natur- og miljøforvaltning. Der arbejdes bl.a. med risikovurderinger, livscyklusanalyser samt toksikologiske og økologiske analyse- og testmetoder. Udbydes også som enkeltfag.

Varighed: september 2004 - januar 2007

Fjernundervisning m. weekendseminarer

Pris: 30.000 kr. for hele uddannelsen

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

PSYKOLOGI 4720

Master i social integration for personer med en teoretisk interesse for udvikling af socialt arbejde. Indeholder moduler om social- og organisationspsykologi, social inklusion og udvikling, dokumentation og viden-skabsteori samt valgfrie moduler og målrettede arbejdsfelter. Udbydes også som enkeltfag.

Varighed: september 2004 - august 2006

Århus, seminarer å 2 dage

Pris: 44.000 kr. for hele uddannelsen

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

RETORIK 4440

Master i retorik og formidling. Teoretisk og praktisk kommunikationsuddannelse. Fokus på effektive skriftlige og mundtlige fremstillings- og udtryksformer, genre- og medieteorier, argumentations- og tekstanalyse (af fx storytelling), krise- og interkulturel kommunikation, kulturteori og -analyse. Udbydes også som enkeltfag.

Varighed: september 2004 - august 2006

Fjernundervisning m. weekendseminarer

Pris: 60.000 kr. for hele uddannelsen

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

SUNDHEDSANTROPOLOGI 4420

Master i sundhedsantropologi henvender sig til sundhedsrelaterede faggrupper. Modul 3 udbydes. Modulet giver mulighed for specialisering og videreudvikling af egen faglighed gennem fordybelse i nyere sundhedsantropologiske temaer såsom risiko og usikkerhed, international sundhed og medicinsk teknologi.

Varighed: september 2004 - januar 2005

Fjernundervisning m. weekendseminarer

Pris: 12.000 kr. for modulet

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

SYGEPLEJE 4130

Master i klinisk sygepleje retter sig mod højt kvalificerede funktioner i praksis og sætter deltagerne i stand til at udøve, formidle og implementere forskningsbaseret sygepleje. Den studerende udvikler akademisk kompetence i relation til at medvirke i og gennemføre kliniske projekter.

Varighed: september 2004 - august 2006

Århus, seminarer å 2 hverdage

Pris: 52.000 kr. for hele uddannelsen

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

www.au.dk/evukatalog

DIPLOMUDDANNELSE

INFORMATIONSTEKNOLOGI 4580

Diplomuddannelse i informationsteknologi, software-konstruktion. Uddannelsen giver teoretisk, analytisk og praktisk indsigt i informationsteknologi og sætter deltagerne i stand til at medvirke ved udvikling og implementering af ny informationsteknologi. Forudsætter datamatikeruddannelse eller tilsvarende. Udbydes som enkeltfag. Udbydes under it-vest.

Varighed: september 2004 - januar 2005

Fjernundervisning/aften og seminarer

Pris: 5.000 kr. pr. modul

Ansøgningsfrist: 1. juni 2004

Nye masteruddannelser og diplomuddannelse under godkendelse

Master i kardiovaskulær teknologi – *Forventes udbudt september 2004*

Master i museologi – *Forventes udbudt februar 2005*

Sundhedsfaglig diplomuddannelse i oral helse – *Forventes udbudt februar 2005*

Køb bogen for kun 198,- kr.

ARKITEKTUR FORTÆLLINGER

– om Aarhus Universitets bygninger

Tekst Olaf Lind · Fotografi Poul Ib Henriksen · Aarhus Universitetsforlag

240 sider, gennemillustreret i farve · Format 28 x 28 cm · Pris 248,- kr.

»... her foreligger så endelig den afgørende bog om arkitekten C.F. Møllers livsværk. I en blanding af kulturhistorie og arkitekturhistorie, universitetshistorie og byhistorie lyser fotografen Poul Ib Henriksens pragtfulde fotografier. Henriksen har et følsomt blik for det bedste i Møllers arkitektur med de gule mursten mellem parkens grønne saftighed. Selv mennesker får lov at komme med på billederne. Tak for det.«

HENRIK STEN MØLLER I POLITIKEN

»Danmarks dejligste universitet ligger i Århus, Arkitekturfortællinger fortæller fornemt historien om de gule bygninger i ord og billeder. Rent guf for enhver, der har haft eller har sin gang på stedet – men med perspektiver, hvor andre absolut kan have udbytte af at læse med.«

BIRGITTE LARSEN I KRISTELIGT DAGBLAD

»En fantastisk flot og indbydende bog der med smukt fotomateriale og en spændende, let-løbende tekst får fortalt historien ikke bare om Aarhus Universitets bygninger, men om hele campusconceptet og samspillet med byen og tiden.«

LEKTØRUDTALELSE

BESTILLINGSKUPON

Sendes i kuvert eller faxes til
Aarhus Universitetsforlag
Langelandsgade 177
8200 Århus N
Fax 89 42 53 80

Undertegnede bestiller hermed stk.
Arkitekturfortællinger til særpris á 198,- kr.
(+ 25,- kr. i forsendelse).
Bogladepris 248,- kr.

Navn

Adresse

Dato

Underskrift

NB. Spar forsendelsesomkostningerne!

Medbring denne annonce og hent selv bogen på forlaget på ovenstående adresse.

Vi har åbent hverdage mellem kl. 10 og 15.

FOTO: POUL IB HENRIKSEN

Luftfoto fra 1934 af de første bygninger ved Aarhus Universitet – Institut for Kemi, Fysik og Anatomi, der i dag rummer Juridisk Institut, samt fire professorboliger. Øverst barakbyen „Nørrevang“ og til venstre nogle kolonihaver. „Netop denne bygning og parken omkring den har haft kim i sig, der på forunderlig vis rummede den enestående helhed, som anlægget blev til. Gennem syv årtier har det formet sig omtrent som en naturens organisme, der trods skiftende og til tider voldsomme vilkår alligevel når sin bestemmelse, sin forudbestemte form og størrelse,“ skriver Olaf Lind i sin bog om Aarhus Universitets bygninger.

Den italienske bjergby San Gimignano var en af inspirationskilderne til universitetets bygninger, fortalte C.F. Møller i et interview i 1973. Og da det tætte byggeri i Universitetsparkens nordøstlige hjørne blev opført i begyndelsen af 1970'erne, søgte arkitekten trøst ved dette maleri af William Scharff, der gengiver byens homogene, grågule farver og husenes ensartede sadeltage.

FRA BAGGÅRD TIL BERØMMELSE

Ny bog fortæller 70 års arkitekturhistorie i og omkring Universitetsparken.

Vist var han stædig, den gamle bygmester. Men man skal lede længe for at finde folk, der i dag vil beklage C.F. Møllers evne til at sætte sin vilje igennem på tværs af skiftende stilistiske strømninger i de årtier, han slog stregerne til Aarhus Universitets bygninger i Universitetsparken.

Hans vedholdende brug af et formsprog præget af 30'ernes funkis-stil og toscanske San Gimignanos tætte bebyggelse med ensartede sadeltage er uden sidestykke i nyere dansk arkitekturhistorie. Faktisk skal man tilbage til renæssancen for at finde bygningsværker opført over et tilsvarende tidsspænd.

De gule bygninger i Universitetsparken og deres samspil med samme park udgør i dag et arkitekturværk i international topklasse. Kimen til samme værk lå allerede i den første bygning, som i 1933 blev taget i brug i et område, der med sine husvildebarakker, kolonihaver og bjerge af byens affald bedst kan betegnes som byens baggård.

Historien om baggårdens forvandling til enestående campus tæt integreret i byen kan man læse om i bogen *Arkitekturfortællinger*, som arkitekturskribenten Olaf Lind har begået i anledning af universitetets 75-års jubilæum. De

gule bygninger, som gennem syv årtier er føjet ind i og lagt omkring Universitetsparkens mørømlandskab, er omdrejningspunktet i bogens 11 essays. Men nye byggerier som den gule Forskerpark, Nobelparken – i røde sten – samt den glas- og stålindfattede IT-park i vækstcentret på Katrinebjerg indgår også i fortællingerne om universitetsarkitekturen, som fotografen Poul Ib Henriksen gennem et års skiftende tider har indfanget i øjenåbnende billeder.

Bogens centrale tema har Olaf Lind omkranset med afsnit om selve konkurrencen om det jyske universitetsbyggeri og inspirationen til vinderforslaget fra arkitekterne Kay Fisker, Povl Stegmann og C.F. Møller og landskabsarkitekten C.Th. Sørensen. Et kapitel er viet rollefordelingen og samarbejdet i dette firkløver, som fik lov at udfolde sig i en by, der dengang var arnested for den arkitektoniske avantgarde.

Arkitekturfortællinger. Om Aarhus Universitets bygninger. Af Olaf Lind.

Foto: Poul Ib Henriksen. 240 sider, rigt illustreret. Indbundet, stort format.

Aarhus Universitetsforlag. Specialpris kr. 198,- Se annonce på forgående side.

FOTO: LARS KRUSE/AU-FOTO

„Vi står over for en spændende opgave med at gøre et godt universitet endnu bedre,” Jens Bigum.

BESTYRELSEN

I ARBEJDSSTØJET

– De store dramatiske udspil skal offentligheden ikke vente fra os det første års tid, siger den nyvalgte formand for bestyrelsen ved Aarhus Universitet, Jens Bigum.

Siden den 1. februar er den tidligere direktør for Arla Foods sammen med de øvrige 10 medlemmer af bestyrelsen nu øverste myndighed på universitetet. I den egenskab har de som første opgave fastlagt vedtægter med mål og rammer for universitetets forskning og uddannelse. Vedtægterne er med få ændringer de samme, som det nu afgående konsistorium vedtog på det sidste møde den 15. januar.

– Vi står over for en spændende opgave med at gøre et godt universitet endnu bedre, siger Jens Bigum, der endnu ikke er parat til at komme med universitetspolitiske programerklæringer.

– Min rolle er først og fremmest at medvirke til et velfungerende arbejde i bestyrelsen, som jo er en sammenbragt

flok, der skal lære universitetet at kende og udvikle sig i et fællesskab, forklarer formanden.

Sammen med bestyrelsens øvrige fem eksterne samt de fem medarbejdervalgte medlemmer tog formanden hul på den øvelse på et todages seminar på Aarhus Universitets kursusjendom Sandbjerg Gods den 6. og 7. februar. Ud over at vedtage vedtægterne fik de her en omfattende introduktion til universitetets virksomhed, organisation og relationer til omverdenen leveret af rektor Niels Chr. Sidenius og den øvrige daglige ledelse.

– Her blev omfanget og kompleksiteten af universitetets opgaver fuldstændig klar, siger Jens Bigum, der nok kan drage nogle paralleller mellem universitetet og den virksomhed med 25.000 ansatte, han forlod kort før jul.

– På nogle områder er mangfoldigheden af interesser den samme. Mit tidligere arbejde udspandt sig i et meget fragmenteret system, hvor man trækker i

forskellige retninger. Det giver en intens debat, før de mange involverede parter kan tage en operationel beslutning.

Jens Bigum lægger vægt på, at arbejdet i bestyrelsen bliver synligt for både studerende og medarbejdere. Det skal sikres med hurtigt tilgængelige orienteringer om bestyrelsens debatter og beslutninger, men dørene til dens møder vil være lukkede. Med den beslutning følger en enig bestyrelse anbefalingerne for god universitetsledelse fra udvalget „Universitetsbestyrelser i Danmark“ under Videnskabsministeriet.

Universitets første bestyrelse: Første række fra venstre: Professor Jens Ulrik Andersen, Institut for Fysik og Astronomi, og rektor Arild Underdal, Oslo Universitet, flankerer formanden, direktør Jens Bigum. Stud.mag. Kasper Rasmussen og professor Jørgen Grønnegaard Christensen, Institut for Statskundskab, står i anden række foran afdelingsleder Kirsten Jakobsen, Juridisk Institut, rektor Annette Kruhøffer, Amtsgymnasiet i Paderup, og litterær direktør Johannes Riis, Gyldeendal. Bagest ses advokat Sys Rosing Koch, Bech-Bruun Dragsted, administrerende direktør Arne Rolighed, Kræftens Bekæmpelse, og stud.scient.pol. Dina Bloch.

FOTO: LARS KRUSE/AU-FOTO

AU-nyt

FRA 22 TIL 7 INSTITUTTER PÅ HUMANIORA

Efter en strukturreform på Det Humanistiske Fakultet er antallet af institutter reduceret fra 22 til blot 7. Lederne af de nye institutter tiltrådte den 1. februar. I forbindelse med overgangen til den nye universitetslov har dekan Bodil Due udpeget institutlederne, der skal sidde frem til 31. maj 2006. Herefter skal institutledere ansættes af dekanen.

De 7 nye institutter er Institut for Antropologi, Arkæologi og Lingvistik, Institut for Filosofi og Idehistorie, Institut

for Historie og Områdestudier, Institut for Informations- og Medievidenskab, Nordisk Institut, Institut for Sprog, Litteratur og Kultur samt Institut for Æstetiske Fag.

En reform af fakultetets studieordninger er også undervejs, og fakultetet er ved at udarbejde en strategiplan, som bl.a. indebærer, at udbuddet af fag skal gennemgås med henblik på at trimme og sikre uddannelsestilbuddene.

SØGER PARTNERE TIL FORSKERUDDANNELSE

En strategisk satsning på forskeruddannelsen skal frem til 2007 sikre flere ph.d.-studerende på Det Samfundsvidenskabelige Fakultet. Institutterne for økonomi, jura, statskundskab og psykologi vil i perioden øge antallet af ph.d.-stipendier fra 20 til 29 årligt, så der i alt ansættes 115 ph.d.-studerende.

Dekan Tom Latrup-Pedersen ser satsningen som et kerneområde i et bredere samarbejde med institutioner og virksomheder uden for universitetet. Målet er, at en eller flere

eksterne partnere skal betale halvdelen af udgifterne til 50 ph.d.-stipendier. Restbeløbet hentes fra opsparingen på fakultetet, som i den interne fordeling af bevillinger vil prioritere ansøgninger, der har penge med udefra.

Fakultetet har udsigt til at miste 12 millioner kr. fra statskassen i de kommende år.

– Derfor er et offensivt svar den eneste rigtige løsning, når vi insisterer på at fastholde høj aktivitet og kvalitet i forskningen og uddannelserne, siger dekanen.

BEGEJSTREDE FYSIKLÆRERE

130 fysiklærere fra fynske og jyske gymnasier var den 23. januar til faglig dag på Institut for Fysik og Astronomi. Her kom de gennem et 10-timers program, som bød på et bredt udpluk af instituttets forskningsaktiviteter lige fra galakser i det tidlige univers over biomolekyler og nanofysik, til kvantecomputere og hospitalsfysik.

– Gennem gymnasielærerne kan vi nå bredt ud i befolkningen med emner fra frontforskningen og øge interessen for både fysik generelt og forhåbentlig også for selve fysikstudiet, siger institutleder Ivan Stensgaard om baggrunden for den faglige dag, der blev afviklet for anden gang.

Arrangementet er også et bidrag til lærernes efteruddannelse og en styrket kontakt mellem ungdomsuddannelserne og de videregående uddannelser.

Ud over formidlingen bød dagen på rundvisning i forskningslaboratorier og orientering om selve fysikstudiet samt de mange tilbud, instituttet har til gymnasielærere og -elever.

– Det var fint at se de muligheder, der er for gymnasieeleverne. Det giver et meget bedre indtryk, end når man læser om det, sagde Kjeld Reese, der deltog sammen med syv kolleger fra Munkensdam Amtsgymnasium i Kolding.

– Jeg kan blive helt misundelig på de nye studerende, når jeg hører om den pædagogik og de metoder, de møder i dag, sammenlignet med dem, som jeg blev præsenteret for i min studietid, siger han.

Over 200 fysiklærere havde meldt sig til den faglige dag, men instituttet måtte af praktiske grunde sætte en grænse på deltagerantallet. En ny faglig dag finder sted fredag den 26. marts på Kemisk Institut for kemilærere, se kalenderen på side 31.

FOTO: ANDREI ERICHSEN/AU-FOTO

POPULÆRFORMIDLING

Terror, videnshunger, mode, bykultur og en provo i modvind er blandt emnerne i publikationen *Populærformidling* fra Det Humanistiske Fakultet. Her er der i 17 artikler fokus på formidling af forskning samt en liste over de 1600 forskningsaktiviteter, som fakultetets forskere i 2002 var involveret i. *AU-gustus'* læsere kan rekvirere bogen gratis, så længe lager haves, på www.hum.au.dk/augustus

FOTO: ANDREI ERICHSEN/AU-FOTO

STUDERENDE OVERTOG GYMNASIET

Den 20. januar blev en usædvanlig dag på Bjerringbro Gymnasium, som ryddede skemaet og overlod undervisningen til studerende fra Aarhus Universitet. Med „Videnskabernes dag“ skulle eleverne have smagsprøver på, hvad et universitet kan byde på.

Initiativtageren til projektet, gymnasielærer Britta Larsen, ville med arrangementet præsentere eleverne for forskningsverdenen og åbne deres øjne for, at baggrundsstoffet til deres lærebøger skabes i samme verden. Hendes intention var også at afmystificere elevernes forhold til universitetet.

– Når eleverne møder studerende, der på mange måder ligner dem selv, tænker de: Hvis han kan, kan jeg måske også, siger Britta Larsen, der oplever, at mange elever automatisk afskriver universitetet som en mulighed.

Mens lærerne holdt temadag om den kommende gymnasireform, leverede de studerende en blanding af praktisk og teoretisk undervisning i emner spændende fra sprogspil og „IT i alting“ over elektrisk superledning og kloning til de fascinerende Fibonacci-tal og filosofien over livet og døden. Og selv om nogle forelæsninger gik hen over hovedet på gymnasieungdommen, var der generelt tilfredshed med arrangementet.

– Hvor vi ellers tiltrækker studerende via hjemmesider, brochurer og studiemesser, får de her den ægte vare, mente områdeleder Svend Aage Mogensen fra Det Humanistiske Fakultet. Han ser en mulighed for fremtidig brobygning mellem gymnasier og universitet i form af undervisningspakker fra fakulteterne, som præsenteres for interesserede gymnasier.

REAKTIONER PÅ AU-GUSTUS

Vi har på redaktionen modtaget en række både negative og positive reaktioner på det første nummer af *AU-gustus*.

Tak for det. Vi bringer her et udpluk:

Så længe Universitetet fralægger sig sit moralske ansvar for sine kemiske fabrikkers miljøsvineri, giver jeg ikke meget for den selvpromovering, bladet lægger op til. Så fri mig for fremtidige skizofrene udgydelser, tak.

◻

Vil I straks slette mig af listen over recipienter af jeres latterlige produkt. Find jer et fornuftigt arbejde, og lad være med at fylde folks postkasser med returpapir.

◻

Hermed gerne frihed for at modtage Jeres blad, er uden min interesse, så spar hellere pengene til noget mere fornuftigt.

◻

Tak for et godt initiativ. Vi har læst AU-gustus med stor fornøjelse.

◻

Hjerteligt tillykke med AU-gustus – enormt flot og en supergod idé.

◻

Allerede i sin første „leder“ på side 3 udtrykker rektor Niels Chr. Sidenius magasinets målsætning om at udvælge emner, der er relevante for mange, og behandle dem sagligt og med den størst mulige tilgængelighed for læserne og omhu med sproget. Som én, der i 35 år har beskæftiget sig med sproget som journalist og informationsformidler, må jeg sige, at det allerede i det første nummer er lykkedes i forbløffende høj grad.

NY FORSKERPARK

De første fem lejere er flyttet ind i Biomedico Forskerparken, som er den tredje forskerpark med tilknytning til Aarhus Universitet. Forskerparken er opført ved Skejby Sygehus nord for Århus og bliver indviet den 20. april.

Biomedico Forskerparken skal styrke forretningsgrundlaget for unge forskningsbaserede virksomheder inden for lægemidler og hospitalsapparatur. Den er den første forskerpark af denne art i Danmark og rårer i første omgang over 3600 m², som forventes at være vokset til 15.000 m² i 2010.

Sammen med Forskerparken og IT Forskerparken udgør

Biomedico Forskerparken Aarhus Forskerpark, der har en central rolle i universitetets arbejde med at fremme overførsel af viden til erhvervslivet.

Et tøvende venturemarked har lagt en dæmper på udlejningen af første del af den nye forskerpark, men Erik Jantzen, direktør for Aarhus Forskerpark, regner alligevel med at opførelsen af anden etape på 1800 m² vil gå i gang til sommer.

Hovedaktionærerne i Aarhus Forskerpark er Aarhus Universitets Forskningsfond, ventureselskabet INCUBA, Danske Bank samt Århus Amt og Århus Kommune. www.sp-aarhus.dk

KALENDERSTOF

GENERALFORSAMLING I KANDIDATFORENINGEN

PÅ STATSKUNDSKAB – 19. MARTS 2004 KL. 17.00

Kandidatforeningen på Statskundskab holder generalforsamling fredag den 19. marts på Aarhus Universitet. Kandidatforeningen på Statskundskab er en forening for kandidater fra og kandidatstuderende ved Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet. På instituttets hjemmeside www.ps.au.dk kan man under menupunktet „foreninger“ læse mere om kandidatforeningen. Her kan man også tilmelde sig det elektroniske nyhedsbrev samt læse om de forskellige arrangementer f.eks. om generalforsamlingen.

KEMILÆRERDAG PÅ KEMISK INSTITUT

26. MARTS 2004 KL. 10.00–20.00

Gymnasielærere i kemi inviteres til en faglig dag på Kemisk Institut fredag den 26. marts. Programmet byder på en række faglige foredrag med emner som design af lægemidler, laser-kemi, drikkevandskvalitet og om at bygge med LEGO på nanoskala. Herudover er der fremvisning af Kemisk Instituts forskningslaboratorier og orientering om instituttets uddannelser.

Instituttet ønsker med arrangementet at bidrage til lærernes efteruddannelse og styrke kontakten mellem ungdomsuddannelserne og de videregående uddannelser. Program m.m. ses på www.chem.au.dk

BORGMESTER LANCERER „RELIGIØS OG SPIRITUEL MANGFOLDIGHED“

26. MARTS 2004 PÅ DET TEOLOGISKE FAKULTET

Den religiøse og spirituelle mangfoldighed i Århus er nu kortlagt af forskere og studerende ved Det Teologiske Fakultet. Mere end to års arbejde med projektet præsenteres den 26. marts ved et temaseminar på fakultetet, hvor borgmester Louise Gade er med ved lanceringen af bogen *Religiøs og spirituel mangfoldighed*.

Bogen udgives i forbindelse med forskningen ved „Det Danske Pluralismeprojekt“, som redaktøren, lektor Marianne Qvortrup Fibiger, er tilknyttet. Ud over de mest udbredte religioner i Danmark – kristendom, islam, hinduisme og budhisme – beskriver den 35 andre religioner eller spirituelle

bevægelser. Desuden er der en analyse af religiøse og spirituelle elementer hos de alternative behandlere.

Ved arrangementet den 26. marts er der oplæg fra bogens ansvarshavende forfattere samt bidrag fra repræsentanter fra de religiøse og spirituelle miljøer i Århus.

Læs mere på: www.teo.au.dk

Religiøs mangfoldighed – en kortlægning af religion og spiritualitet i Århus, Red. Marianne Qvortrup Fibiger, 502 sider, Forlaget Systime. Udkommer 26. marts. Pris kr. 380,- (Ved køb på fakultetet den 26. marts kr. 250,-)

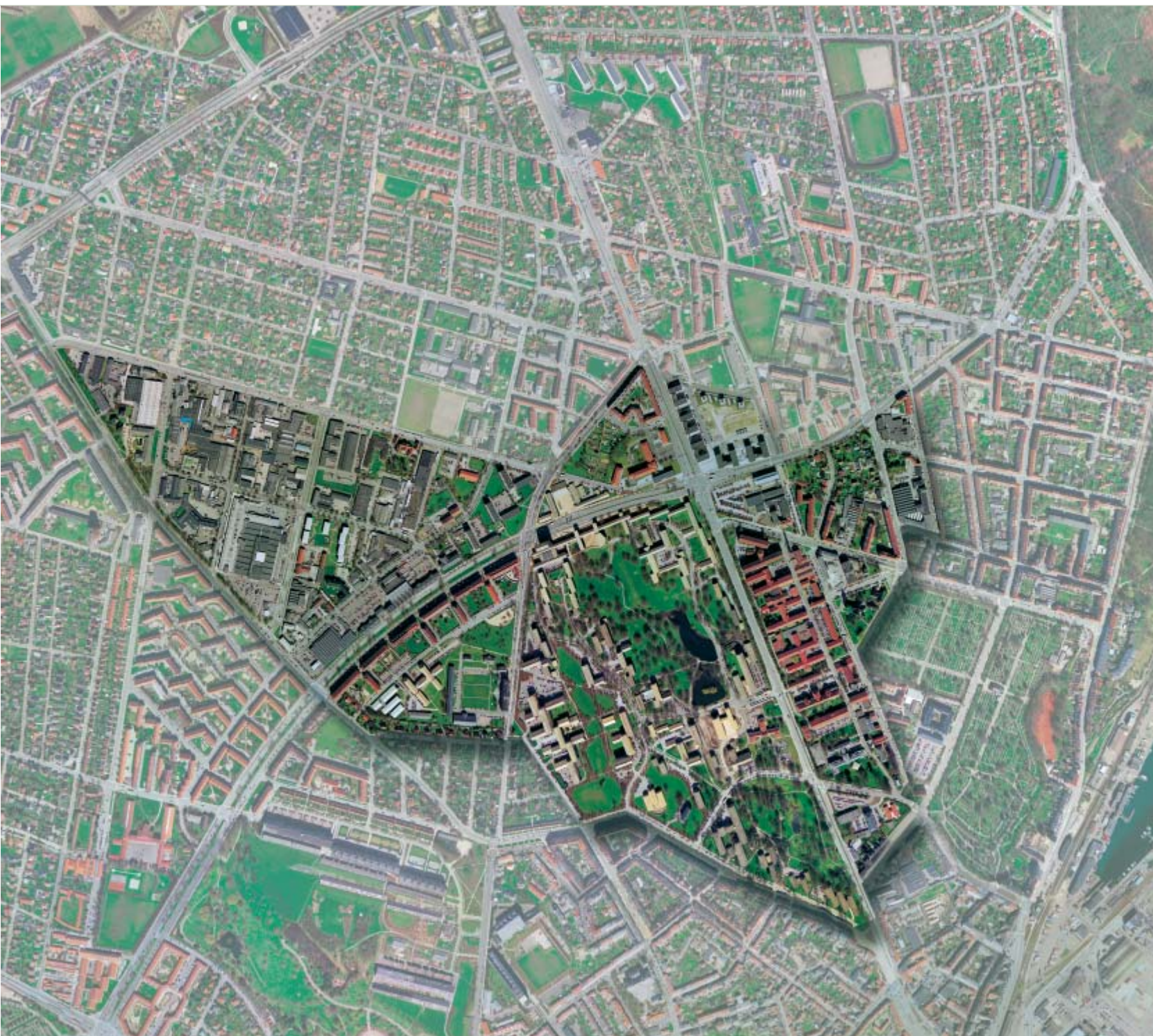

FOTO: KAMPSAX

SOMMERFUGLEN FLYVEFÆRDIG

Luftfotoet, der til daglig omtales „sommerfuglen“ på grund af den store lighed med det smukke insekt, illustrerer Aarhus Universitets helhedsplan, som blev udarbejdet i 2000-2001. Sommerfuglen omkranser IT-byen på Katrinebjerg, Universitetsparken, den netop indviede Nobelpark og Trøjborg-komplekset.

Ved indvielsen af Nobelparken afslørede nobelprismodtager professor Jens. Chr. Skou en stor glasudsmykning af de indtil nu 13 danske nobelprismodtagere. Udsmykningen er udført af Niels Winkel.

FOTO: TORBEN ESKEROD

13 PRISMOTDAGERE

I NOBELPARKEN

Ved årsskiftet 2003-04 stod den sidste etape af det store byggeri i Nobelparken færdig og blev overdraget til brugerne, henholdsvis Psykologisk Institut ved Aarhus Universitet og Den Sociale Højskole i Aarhus, der deler huset i to store lejemål. Indvielsen fandt sted fredag den 27. februar. Her deltog en stor del af de mange mennesker, der gennem årene har medvirket ved projektet, de nye brugere og gæster. Samtidig markerede man afslutningen af en 10-årig proces med forhandling, projektudvikling og byggeri.

Som et særligt indslag stod professor Jens Chr. Skou for afsløringen af en stor glasudsmykning af gavlparket på det store auditorium i huset. Udsmykningen er udført af kunstneren Niels Winkel. Tidligere rektor Henning Lehmann står for kunstværkets titel, „Pro utilitate humani generis“, inspireret af en af Alfred Nobels

testamentariske formuleringer „männskligheten den största nytta“. Med en stor menneskefigur i centrum er temaet de (indtil nu) 13 danske nobelpristagere, men sammen med andre motiver samler værket en række elementer i menneskets selvforståelse – den konstante inert i erkendelsen af verden og selvet.

Vært ved arrangementet var bygherren, Forskningsfondens Ejendomsselskab A/S, der som en del af byggeudgiften også har bekostet udsmykningen, ligesom det var tilfældet med Viera Collaros udsmykning af glaspartierne i Nobelparkens 1. etape.

Nobelpark-projektet, der ligger i det nordøstlige hjørne mellem Randersvej og Nordre Ringgade, er på i alt 42.000 m² etageareal og ca. 14.000 m² kælderareal.

I anledning af indvielsen og som en markering af, at ca. 10 års arbejde med

projektet i Nobelparken nu er ført heldigt til ende, har Forskningsfondens Ejendomsselskab udgivet en publikation om byggeriet. Den er tilrettelagt i samarbejde med byggeriets arkitekter hos C. F. Møller og fortæller bl.a. historien om, hvordan Nobelpark-projektet blev til fra en idé om at leje det gamle Barnows Byggemarked til midlertidige undervisningslokaler. Niels Winkel har skrevet om udsmykningsopgaven, og Mads Møller har skrevet om Nobelparkens planlægning og arkitektur. Fotografierne i bogen er taget af Torben Eskerod og Poul Ib Henriksen.

Bogen kan købes på Informationskontoret for kr. 50 ekskl. porto. Henvendelse til tlf. 8942 2340 eller e-mail info@au.dk

ROYAL ...nogen kalder det kærlighed

TILBAGE TIL FORTIDEN!

Teksten er et uddrag af lektor Erik Strange Petersens stand-up-foredrag i Universitetsparken i forbindelse med Åbne Døre den 7. september 2003.

Værtshusgænger i Aarhus

I første halvdel af 1800-tallet gik borgerskabets enlige mandspersoner, eller mænd, som kedede sig derhjemme, i klubben Polyhymnia. Den knap så fine portion af århusianske mænd måtte ty til knap så fornemme udskænkingssteder, men sådanne blev der til gengæld flere og flere af. Siden har det dedikerede „værtshusgænger“ fortsat været udbredt, men i dag med mere ligelig deltagelse af begge køn, og som regel med engagementet begrænset til den yngre del af livscyklusen.

DE YDMYGE BEVÆRTNINGER

Værtshusliv og stamcafeer udgør en væsentlig side af hverdagens historie, og der kan da også fremdrages adskillige omtaler af dem i den lokalhistoriske litteratur. Det meste handler dog om det mere mondæne restaurations- og cafeliv, danseetablissementerne og omegnens udflugts- og traktørsteder. Eller om de helt forsumpede og lyssky knejper og smugkroer. Begge dele har sin klare berettigelse, men det, der har savnet bevågenhed, er de jævne, ydmyge beværtninger, hvor gæsterne i al fredsommelighed hyggede sig over et glas eller to og kun undtagelsesvis kastede sig ud i et vildere konsum. Og det er trods alt disse ydmyge lokaler, der i forbløffende antal dominerer

Vejviserens fagregistre fra slutningen af 1800-tallet.

Med Næringsloven af 1857 var nemlig også beværternæringen blevet givet fri, og i Århus, der i 1848 havde haft 4 gæstgiverier, 3 konditorier og 15 værtshuse, udstedtes der i de følgende 4 år

mere end 100 bevillinger i en by med 11.000 indbyggere. Det samme skete i andre større byer, men trods myndighedernes bestræbelser på at nedbringe antallet, hårdt presset af en aggressiv afholdsbevægelse, var der i 1913 fortsat 100 værtshuse, 6 skovrestauranter, 11 konditorier, 6 vinhandlere og 32 gæstgiverier, der svarede brændevinsafgift til byens nu 62.000 indbyggere.

Hovedparten af disse værtshuse lå inden for den gamle enevældige bygrænse, Nørre Allé, Vester Allé og Sønder Allé, og det kan måske bidrage til en forklaring på, at så mange studenter foretrak, og stadig foretrækker, at bo centralt. Det lokale værtshus i gåafstand fra boligen er en af de grundlæggende kategorier blandt stamcafeerne.

„MOR“ I BAREN

På en ægte stamcafe er der et fortrolighedsforhold mellem betjeningen, som tit vil være en både moderlig og myndig kvinde, og stamgæsterne, og mellem stamgæsterne indbyrdes. En stamkunde modtages som en god bekendt og får serveret den rigtige øl uden bestilling. Han kan herefter bag de skærmende gardiner mod gaden hengive sig til avislæsning eller måske indlede en konversation med andre bekendte i lokalet. Under særlige omstændigheder kan dette udvikle sig til et spil tænkeboks, men dette vil være undtagelsen. Normalt vil den enlige stamkundes besøg begrænse sig til en times tid og måske ligne det, som sprogforskeren Karl Verner beskrev for sin broder, få år før han slumrede sig til sin berømte lov om lydudviklingen i germansk: „Når jeg har tilendebragt dette brev, agter jeg, som jeg plejer lørdagen aften, at gå hen til Weinschenck for at drikke to bajere og studere Bjørnbaks avis. I morgen agter jeg at gøre det samme og så fremdeles indtil videre.“

ILLUSTRATION: FRA BOGEN AARHUS I 1840-ERNE AF RASMUS NIELSEN